ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީ ޔައުމިއްޔާ

މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ 7 ވަނަ ބައްދަލުވުން

18 މާރިޗު 2019

ރިސާޗުން ފާހަގަކުރެވުނު:

بسم الله الرحمن الرحيم. މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ މިއަހަރުގެ ބައްދަލުވުމަށް ވަޑައިގެން ތިއްބެވި ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް މަރުޙަބާ ދަންނަވަން. މިއަހަރުގެ ބައްދަލުވުމަށް ވަޑައިގެން ތިއްބެވި މެންބަރުންނަކީ، ވިލުފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު، ކުޅުދުއްފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުއްރަޝީދު. އަދި ތިނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ. އަދި ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު އާދިލް. މި ބައްދަލުވުމަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ މީޑިއާ އެބަހުރި. އެހެންވީމާ، ތިޔަބޭފުޅުން އެހެން ގޮތް ނުނިންމަވަންޖެ އަޅުގަނޑު މީޑިއާއަށް ދަންނަވައިލާނަން. އާދެ! މީޑިއާއަށް ދަންނަވައިލާ! މިއަހަރުގެ މި ބައްދަލުވުމަށް އަޅުގަނޑުމެން މި އޮތީ ފުރަތަމަ ކަމަކަށް އިދާރީ މަސްރަފުތަކާއި ވާހަކަ، އެކަން ހުށަހެޅުން. އިދާރީ މަސްރަފުތަކާއި އަޅުގަނޑުކަން ފާހަގަކޮށް ނުކުތާތަ ވާ ކަމަކަށް. ދަށަށް ކަމަކަށް މި އޮތީ، ސިޓީ ކައުންސިލުގެ ބާރުތަކާއި އަޅުގަނޑު އިޢާދަކުރުމާ ގުޅިގެން ސިޓީ ކައުންސިލުގެ މެންބަރުންގެ މުސާރައާއި އިނާޔަތް މުރާޖަޢާކުރުމުގެ މަސްއަލައާ ގުޅިގެން މަޝްވަރާކަން ކުރިއަށްގެންދިއުން. ދެން މިކަމާ ގުޅިގެން އަޅުގަނޑުމެން މަޝްވަރާކުރުމުގެ ފަށުގައި މިއަހަރު ވަނީ މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސްގެ ޚަރަދުތަކާއި ވެސް ހޯދާ. އަދި ޕީ ކޮމިޝަނަރުން ވެސް ލިބޭ އޭ ބީ ކޮމިޝަނުގެ ޚަރަދުތަކާއި ވެސް ހޯދާ. އެހެންވީމާ، އެކަމުން ސިޓީ ކައުންސިލުގެ ބާރުތަކުގެ މުސާރަ ކުރިއަށް ބަދަލުގެނައުމުގެ ކުރިން އޮތީ ބޮޑަށް އިދާރީކުރުމަށް އެންމެ ބަދަލެއް ކައުންސިލުން ލިބޭ ބާރުގެ ދަށުން މި ކަރުދާސް ބަޔާން ވެގެން. މިޓީޖެހެން ފަދަ ތަކެތި ދިރާސާ ކުރުމަށް ސިޓީ ކައުންސިލުގެ ބާރުތަކުގެ ސިޓީ ކައުންސިލުގެ ބޮޑެތި ބަޔަކަށް ދަށުން ސިޓީ ކައުންސިލުގެ މުސާރަ ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެ ބޮޑެތި މުސާރަ ފާސްކުރުމަށް ސިޓީ ކައުންސިލުގެ ބޮޑެތި ބާރުތަކާއި މި ކައުންސިލުގެ ބަދަލުތަކުގެ ބޮޑެތިކަމެވެ. ބޮޑެތި ބާރުތަކާއި މިނިސްޓްރީގެ ހިސާބުތަކުން ބޮޑު ނިންމުމެއް ނިމިފައިވާނެ. ބާރުތަކުގެ ބާރުތައް ބާރުވެފައި. (ބާރުތަކުގެ ބާރުތަކުގެ) ސިޓީ ކައުންސިލުގެ ބާރުތަކުން މުސާރަ އިޢާދަކުރުމާ ބޮޑެތިބާރުން ހަމަ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ މަޝްވަރާތަކަށް ބަޔަކު. ސިޓީ ކައުންސިލުގެ ރައީސްގެ މުސާރަޔަށް 30000. ދެން ނާއިބު ރައީސްގެ 15000، ދެން ޖުމުލަ 45000 މިހާރު. އޭގެ ކުރީ ބާރުތަކުގެ ދަށުން ރައީސްގެ މުސާރަ. ސިޓީ ކައުންސިލުގެ ނައިބު ރައީސް މި އެލަވަންސް 27000، ނާއިބު ރައީސްގެ 8000، ޖުމުލަ 35000. ސިޓީ ކައުންސިލުގެ މެންބަރުންނަށް މި ދިނީ 19000، ނާއިބު ރައީސްގެ 6000. ޖުމުލަ 25000. ދެން އަޅުގަނޑު މި ބަދަލު އެކަށީ ގެންނަށް. އެހެންނަމަވެސް، އެ ބާރުތަކުގެ އިންޝުއަރެންސަށް އަޅުގަނޑުމެން ކުރިން ރިޕޯޓުގައި އެބަވޭ ބަދަލެއް މި ވަގުތުތަކުން ނުގެންނަން. އިންޝުއަރެންސް ހަމަ ކުރިއަށް ވޭ އެކަމަ ގަބޫލު އެ އެކީ ބާރުތަކަށް. އިންޝުއަރެންސް ވޭ ހަމަ ކުރިއަށް އެކަމަ ގަބޫލު އެ އެކީ. އޭގެ 4150 ލާރި، މެޑިކަލް އިންޝުއަރެންސްގެ ޕްރީމިއަމްގެ ގޮތުގައި ޖުމުލަ މި އެލަވަންސް 3500 ރުފިޔާ. ސިޓީ ކައުންސިލުގެ އާއްމު މެންބަރަކަށް 25000 ރުފިޔާ، އެއީ އިން އާދޭ. ގާތަކަށް 45000. ހަމަ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ މަޝްވަރާގައި ބަޔަކު އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑުމެން ކުރިން ފިނޭންސަން، ޕީ ކޮމިޝަނަން ލިބުނު ގާތަކުގެ މުސާރަ އޭގެ 45000 ހަމަ އެކީ ގަބޫލު ބާރުވާލައި ބޮޑުފާކު ގާތަކަށް 5000 ރުފިޔާގެ ތަފާތެއް ގަބޫލު ކަނޑާ މިހާރަށް. އެއީން ސިޓީ ކައުންސިލުގެ

މެންބަރަކަށް ލިބޭނީ 35000. ދެން އަޅުގަނޑުމެން ކައުންސިލުގެ ޑެޕިއުޓީ މޭޔަރަށް 40000. ސިޓީ ކައުންސިލުގެ މޭޔަރަށް 45000، އެގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން ފުރަތަމަ މިކޮޅުން ސަޖެސްޓްކުރީ. އެހެންނަމަވެސް، ދެން މި ކޮމިޓީން ކަންކަމުގެ ނިންމާނީ މިގައި ހަދަންވީ ގޮތެއް. ކޮންމެހެން ތި ކޮމިޝަނަކުންނެއް ނޫން ކަންނޭނގެ. އަޅުގަނޑުމެން މި ކޮމިޓީން ނިންމާނީ އިނގޭތޯ. ތިބޭފުޅުންގެ [illegible] [illegible] މި.

ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަހްމަދު އާމިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑު ހަމަ މި ފުރުޞަތުގައި ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވޭ އެންމެ ކަމެއް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް [illegible] ފުރުޞަތެއް އެބައޮތް ޤާނޫނުއަސާސީގެ 102 ވަނަ މާއްދާއިން އަޅުގަނޑުމެން މައްޗަށް ހަވާލުކޮށްފައިވާ ކަމެއް މިހާރުވެސް ކުރަމުން މި އުޅެނީ. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 102 ވަނަ މާއްދާއިން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަވާލުކޮށްފައިވާ ކަމެއް މިވަގުތު އަޅުގަނޑުމެން ކުރަމުންދާއިރުގައި، މި ވަގުތުގައި ވެސް މަޖިލީހުގައި އެބައޮތް އަޅުގަނޑުމެންނާ ކުޑަ ހިސާބު [illegible] އުޅޭ ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ލިބޭ މައުލޫމާތު [illegible] ނޫނަސް. އެއީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ނައިބުކަން [illegible] [illegible] [illegible] އިސްލާހުގެ ބިލެއް އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 71 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކުރާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދިވެސް [illegible] އެއްޗެއް. އެހެންވެއްޖެއްޔާ އަޅުގަނޑު މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވާނީ؟ މިކަން އަޅުގަނޑުމެން [illegible] މި ކޮމިޓީން މި [illegible] ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން [illegible] [illegible] މިކަން ވެގެންދާނެތޯ؟ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ރައްޔިތުންނަށް [illegible] [illegible]، ރައްޔިތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] ވަރަށް ސާފު [illegible] [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 102 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible] [illegible]. މިކަން ކުރާނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން. އެހެންވީމާ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ނައިބުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އެހެންވީމާ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އެހެންވީމާ، މިއީ އަޅުގަނޑު މުހިއްމު [illegible] [illegible].

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ތިޔަ ސުވާލުގެ ޖަވާބު އަޅުގަނޑަށް ވަރަށް ސާފު ކަންނޭނގެ. 102 ވަނަ މާއްދާއިން އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މި މަޖިލީހަށް ތިވިދާޅުވި ގޮތަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއާއި، ނައިބާއި، ވަޒީރުންގެ [illegible] [illegible]،

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނާއި، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރައީސާއި، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ނައިބު ރައީސާއި، ފަނޑިޔާރުންނާއި، މުސްތަޤިއްލު ކޮމިޝަންތަކުގެ މެންބަރުންނާއި، މުސްތަޤިއްލު މަޤާމުތަކަށް މުސާރައާއި އިނާޔަތް ކަނޑައަޅާނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން. ވަރަށް ސާފު ޤާނޫނުއަސާސީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މި ކޮމިޓީ؛ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީއަކީ މުސާރައާއި އިނާޔަތްތަކާއި ކަނޑައަޅާފައި އަޅުގަނޑުމެން މި ފޮނުވަނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ފްލޯރަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަކަށް ނުފެނޭ މީގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ކޮމިޓީން ޤާނޫނުއަސާސީއާ ޚިލާފު؛ އަދި އިތުރު ތަފާސް ހޯދަންޖެހުނު ކަމެއް ވެސް މީގައި އޮތް ކަމަކަށް. އަނެއްކާ މި ކޮމިޓީން ހަމަ ފާސްކޮށްފައި މި ބޭފުޅުންގެ މުސާރަ ކުޑަކުރަން ވެސް ފޮނުވީ. ކުޑަކުރަން؛ މި ބޭފުޅުންގެ މުސާރަތައް ކުޑަކުރަން ވެސް ހަމަ ހުރަހެއް؛ އެހެންވީމާ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ މަޢުލޫމާތަށް ބަޔާނި. ކުރީގައި އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ކޮންމެ ބާވަތުގެ މުސާރައިން ކުރެވި އަދަދަކީ ޖުމުލަ 18000. އެއީ މޭޔަރު، ދެން ނައިބު ރައީސަކަށް އަތުގައި ހުރި ސިޓީ ކައުންސިލްގެ ނައިބު 14000، ސިޓީ ކައުންސިލްގެ މެންބަރަކަށް 11500. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ކުޑަކުރި އަދަދު. މިހާރު މި އިޢާދަކުރާ ވާހަކަ މި ދައްކަނީ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަނޫރު.

ކުޅުދުއްފުށީ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑަކަށް ނުފެނޭ އެއްވެސް ފުރުޞަތެއް. ހަމަ މި ޤާނޫނުތަކުގެ މަތީން، އަދި ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބުނެފައިވާ ގޮތުގެ މަތީން މި މަޖިލީހުން ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް، ނޫނީ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން މިކަން ނިންމާފައި ފާސްކުރާ މި ދުވަސް ފާސްކުރުމަކަށް ބަލައި މަޑުކުރަން. [illegible] ތަރުތީބުން ފާސްކުރަންޖެހޭ ކަމެއް މިއީ. ދެން މިހާރު ސިޓީ ކައުންސިލްގެ އިތުރު [illegible] [illegible] ސިޓީ ކައުންސިލްތަކާ ހަވާލުކުރެވިފައިވާ، ސިޓީ ކައުންސިލްގެ މުސާރަ އިތުރުކުރުމަކީ ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ފުރިހަމަ ކަމެއް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން އެކަން މި ކޮމިޓީން ނިންމައިދިނުމަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާސް.

ވިލުފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ރިޔާސް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

މި މަޖިލީހަށް ކިބައިވާ ބާރުތަކާ މިއީ އިނގޭތޯ. ޤާނޫނުއަސާސީއަށް ވެސް، ޤާނޫނުތަކަށް ވެސް ބަދަލުގެނައުމަކީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކިބައިދެނީ ބާބެއް. ދެންމެ ކުރެވުނު ދާއިރާގެ [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެން މުސާރައާ ބެހޭ ގޮތުން ކުރިއަށްގެންދިޔުމުގައި، އަދި މަޖިލީހުން ނިންމާ ނިންމުންތައް ނިންމުމުގައި ވެސް ކައުންސިލްތަކުގެ ޖެނެރަލްގެ [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible] މިހާރު.

އެހެންނަމަވެސް، ބަޖީޓަމަށް ދަންނަވާ ނަމަ ކައުންސިލް ޖެނެރަލްގެ ހަގު ހުރިކަން ނުވެސް ޖެހޭ. މިއީ އަލަތް ކުރާ ކަމެއް ވެސް ނޫން މިއީ. އެހެންނަމަވެސް، މިހާރު މިދިޔަ ހަފްތާގައި ނިންމި ބިލާ ގުޅިގެން، އާއްމުކޮށް ގުޅުންހުރި، ޤާނޫނަކަށް އިސްލާހުތަކާ ގުޅުންހުރި ބަޔާނުތަކުގެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީއަކުން ނިންމި ނިންމުމަކާ ގުޅިގެން އެ ބިލު މިހާރު އޮތީ މަޖިލީހުގެ ރައީސްގެ ޑިރެކްޓަރުގައި އޮތީ. ޕާރލިމެންޓް އެޖެންޑާ އެހެންވީމާ، އަދުގަނޑު ވެސް އެދެން މިކަމުގައި ފުރަތަމަ މުޤައްރިރު އަދުގަނޑު މިކަމަށް އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީއެއް، ޤާނޫނަކަށް މި ކޮމިޓީއަށް މިހާރު މަސައްކަތް ކުރައްވަމުންދާ ދިރާސާއެއް. މަޖިލީހުގެ ރައީސް ބަދަލުކުރި މަޖިލީހުގެ އަމުދުކުރަނީ ނިންމުމަށް އެއްބަސްވުމެއް އެ ބަދަލުކުރި އަދި ނުވަތަ ކައުންސިލް ވެސް ޤާނޫނު އަސާސީއާ އަދުގަނޑު ބަދަލުކުރި ގަވާއިދު ސަރުކާރާ ނުއޮތް އެހެންވީމާ، މި ވަޒަނަ ދެއްކެން ކަމެއް ނެތި. އަދުގަނޑުމެން އެއްކޮށް ވިދާޅުވި ހުރި އެއްބަސްވުމެއް ނުވެއެއް ނެތްކަމުގެ ފުރުސަތު. ހުރިހާ ވެސް އަދުގަނޑު އެހީ އޭނާ އެހެންކަން ކުރީ. އަދި ވިލާތު ނިންމުމުގެ ވެސް، ޤާނޫނުއަސާސީގައި ނަމެއް ނިންމުމުގެ ވެސް، ސަރު ބަދަލު ނަމެއް ކަމެއް ވެސް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ނިންމުމަށް އެދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ބަޖެޓުޝަންގެ، މައިގަނޑު ވިސްނުމުގެ ޕަބްލިކް ރާއްޖެ ކަނޑައެޅި ކަމަށް ފަރާތްތަކާ އެބޭ ބަޔަކުގެ ނިންމުމެވެ. އެ ނިންމުމަށް އެބޭ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ބަޖެޓުޝަންގެ ނިންމުމުގެ ކަނޑައެޅިން ކަނޑައެޅުނީ. އަދި ދިފާއީ ކަނޑަ ނިންމުމުގެ ނިންމި ނަމަވެސް ޤާނޫނުއަސާސީގެ 268 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނާނީ، އެފަދަ ނިންމުމުގެ ވޯޓު ބޭލުމަށް ނިންމުމަކަށް. އެހެންވީމާ، ބޭރުގެ ނިންމުމުގެ ކޯޓުގެ ނިންމުމުގެ މިބަދަލު ނިންމުމުގެ ބާރު އޮތީ މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ލިބިފަ. އެހެންނަމަވެސް، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މިދިޔަ ދެދުވަހުގެ ބާރަށް ހުށަހެޅުއް އަދިއްޖެ. އެހެންވީމާ، މިހާރު އަދުގަނޑުމެން ކަންބޮޑުވުމެއް އެބަހުރި. އެހެންވީމާ، މުޤައްރިރު އެކަން ސަމާލުކަމަށްޓަކާ! އަދުގަނޑުމެން ވިސްނަ ނުކުތާ ކަނޑައެޅި ނޫނެއް އިނގޭތޯ. އަދި އަދުގަނޑުމެން ކަމަކަށް ސަރަޙައްދު ނުވެސް އުޅޭ ވިސްނާ. މިއީ ހަމަ ނިންމައިން ވެސް ކަމެއް. އެކަމަކު އަދުގަނޑުމެން މިއަދު ބޭނުމެއް ނޫން ވިސްނަ ނިންމާކަށެއް. އަދުގަނޑު ވެސް ބޭނުންވަނީ ކޮމިޓީގައި ޖަލްސާ މި ކަންތައް. އެހެންވީމާ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނަށް ލިބިދޭ ޙައްޤަކީ އިޖުތިމާޢީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޙައްޤަކީ ބާރުތަކެއް ހަމަޖެހިފައެވެ ނުކުތާތަކެއް އެއްވެސް ފުރުޞަތެއް. އެއީ ކުރެވޭނެ ކަމެއް ނޫން. އެއީ މިކަން ފުރުޞަތު ދިނުން، އަދި މި މަޖިލީހުގެ ރައީސް ނަމަވެސް އަދި އެފަދަ މިހާރު ވެސް އެކަމެއް ނުކުތާތަކެއް އެކަން ކުރިއަށް. އެހެންވީމާ، ހިތާމަފުޅާއި އެދިގެން މިހާރު މި އުޅެނީ. އެހެންވީމާ، އަދުގަނޑުމެން މިއަދު މިކަން ކުރީއަށްގެންދިޔުމުގައި، މިކަން ކުރިން އަދުގަނޑުމެން ދެކޭ ނަހަދަން. އަދިހަމަ ޖަލްސާގައިވެސް ކުރަ ހުރަހަކަށްވެފައި ދިމާވެ ވެސް އެޖެންޑާ، މިމަސައްކަތް ފެށުނީ 35000 އަށް ކުޑަކުރަ ރަދުފުއި، ދެން ޖެހުނީއަށް 30000 ރަދުފުއި ދެން ކޮޅުގެ ހެވިކަށް 25000 ރަދުފުއި އެމަސް އެކަން ފުރުސަތު ބޭނުންވާ ކަމަށް. އެހެންވީމާ، ދެން ކުރިން ކޮޅުގެ ދިނުމަކަށް މިހާރު ބައްވަނަ ނުވެސް ޖެހޭ. އެއީ މި ވަގުތަށް ބަހާއިރުގައި މި ކޮމިޓީއަށް ފުރުސަ

ގޮތަކަށް މިކަންތައް ނިންމުމަށްފަހުގައި މި ރިޕޯޓު ފޮނުވަންޖެހޭނީ. އެހެންވީމާ، މިކަން މިހެން ނިންމުމުގެ ކުރިން، މިކަން ނިންމާކަށް އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތް ނަހަމަކަން. މިކަން ނިންމަން އަޅުގަނޑު ބާއިދު ވެސް ކުރަން. އެކަމަކު މިދެންނެވި ކަންތައް މުޅިއެކު ބައްލަވައިލައްވާ! ބައްލަވައިލައްވާފައި ދެން އެޖެންޑާގެ ދެވަނައަށް އޮތް ކަމަކަށް ދާން އަޅުގަނޑުމެން ފެންނަނީ މިދެންނެވި ކަންތައް. އެއީ މިކަން އަޅުގަނޑު ވެސް މި އުޅެނީ، ކުރީކުރިން އުފެއްދުން މިހާރު މިތާނގައި މި އުޅެނީ. ބޮޑެތި މިނިސްޓަރުން މީހުން، ޑިމޮކްރެޓިސްޓް ހަދާ މީހުން، ޑިމޮކްރެޓިސްޓް ހަދާ މީހުން އަދިސް މިހާރު ހުރި ވަރަކު އެހި ބޮޑުތަން ވާހަކަދެއްކެވި، އެއް އުސޫލު ރިޔާޢަތް ވާހަކަދެއްކެވި އެއީ ވަރަށް ބޮޑު އުނދަގޫ ކަންތައްތަކަށް އެ ހުންނަނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ ހަމަ މިކަމަކީ މުޅިއެކު ސާފުކޮށްދެއްވުމަށް ހުށަހެޅުމުގެ ވާހަކަ. ބަޔާންކުރުމުގައި ސާފުކުރަންޖެހޭ ކަމެއް ނެތް. ވަރަށް ސާފު މިކަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑަށް ވަރަށް ސާފު އިނގޭތޯ މިކަން، މި މައްސަލަ. އަޅުގަނޑަށް މިހާރު މި ކައުންސިލް ޖެނެރަލްގެ ރައުޔު ހޯދަން ހުށަހެޅިފައި އޮތް މައްސަލައަކީ މުޅިން ބަޔަކު މައްސަލައެއް. އެއީ ޤާނޫނުއަސާސީގައި އޮތް ވާހަކައެއް ނޫން. އަޅުގަނޑުމެންގެ 102 ވަނަ މާއްދާގައި ނެތް ނައިބު ރައީސްކަން ހުސްވުމުގައި ހުންނަ މިހާރު އިސްތިޢުފާ ކަނޑައަޅަންޖެހޭ ވާހަކައެއް ނެތް 102 ވަނަ މާއްދާއަކު. އެއީ ކޮށްފައި ހުރި މިހާކަށް. އަޅުގަނޑުމެން 102 ވަނަ މާއްދާގައި މި މަޖިލީހުން ކަނޑައަޅަންޖެހޭ ކަންތައްތަކުގެ ތެރޭގައި އޮތް ކަމެއްގެ ވާހަކަ މިއީ. އަދި މިޢިއްޒަތްތެރި އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤާނޫނީ ކޮމިޓީގެ މެމްބަރުން ހިމެނޭ ކަމުގެ މިއީ. އެހެންވީމާ، 10 ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން މުސާރަ ކަނޑައަޅަންޖެހޭ ކަންތައްތައް ކަނޑައަޅަންޖެހޭ މި ކޮމިޓީން ހުށަހަޅަންޖެހޭ ކަމެއް. އެހެންވީމާ، މިގޮތަށް ހޯދަންޖެހޭ ކަމެއް ނޫން. އިތުރު ކަމެއް. އެހެންނަމަވެސް، ނައިބު ރައީސްކަން ހުސްކޮށްފައި ހުންނަ މިހާރު ދޭންޖެހޭ އިސްތިޢުފާ ކަނޑައަޅުއްވުމަކީ މި ޤާނޫނުއަސާސީން އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރޭގައި މިހާ އެއީ ފަސޭހަ މަސައްކަތެއް އެއީ. އެހެންވީމާ، ކޯޓަށް ކައުންސިލް ޖެނެރަލްގެ ރައުޔު ހޯދުން، ނޫނިއްޔާ އެހެން އިންޓަރޕްރެޓޭޝަން އޮތުން؛ ދެން އަޅުގަނޑު ކުރިންވެސް ދެންނެވިހެން މިއީ މި ކޮމިޓީން ކޮންމެހެން އެއް ކަމެއް. މި ކޮމިޓީން މުސާރައަށް ހުށަހެޅި ވެސް، މި ކޮމިޓީން އަމިއްލަ އިޖުތިހާދު. އަސްލު އިޖުތިހާދުނީ ރެފަރެންސްގައި، ކޮން މަސައްކަތެއްކަން އެ ބާރުތަކުގެ މަސައްކަތުގެ ކޮންޖެހޭ ތެރެއަށް އިތުރުވެގެން މިހާރު މި އަންނަނީ، ހަމަ މިބާރުތަކުގެ ވަކިވަކިބާރުތަކުގައި އޮތް ރިޕޯޓުގައި އޮންނަން މި މަސައްކަތަށް. އެހެންވީމާ، ވަރަށް މިކަން ސާފު. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޝާހް

ފުވައްމުލަކު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޝާހް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އައްސަލާމް ޢަލައިކުމް. އަޅުގަނޑު ވެސް ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މިހާރު މި ކޮލެޖުގައި މި ހިނގާ ބައެއް މައްސަލަތަކާ ގުޅިގެން އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ނައިބުކަން ކުރައްވާފައިވާ ބޭފުޅުންނަށް އަޅުގަނޑުމެން ނިންމިނިންމުމުގައި ވެސް ހަމަ ކޮލެޖުން ނިންމުމެއް ކަމަށް. ދެން އެހާއިރު މިއަދު މި އެޖެންޑާއަށް ބަލައިލާ ކަމަށް ވަންޏާ، ހާއްސަކޮށް ސިޓީ ކައުންސިލުގެ މެންބަރުންގެ އެލަވަންސްތަކާއި މުސާރައިގެ ވާހަކަ، އިނާޔަތްތަކުގެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑުމެން ދައްކާއިރު، މި ކަމަކީ ހުރިހާ އަޅުގަނޑު ވެސް ތާއީދުކުރާ ކަމެއް. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން އެބަ ބޭނުންވޭ، އަޅުގަނޑުމެން މުސާރައިގެ ސިޔާސަތުތަކުގައި މި ހުންނަ މަޤާމުތަކުގައި ނަމޫނާވެން އެބަޖެހޭ. އެއީ އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ސިޓީ ކައުންސިލުގެ ކޮންމެ މެންބަރަކީ ވެސް ރައްޔިތުންގެ ތިބިއިން ރައްޔިތުން އިންތިޚާބުކުރާ ބައެއް. އެހެންވީމާ، އާދައިގެ އިން މި ދަރީ ކޯޓަރާއި އަދި ޗުއްޓީ ކޯރަރު. އެހެންވީމާ، ކައުންސިލުގެ ރައީސަކަށް ނުވަތަ ނައިބު ރައީސަކަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ މުސާރައިގެ އަސާސީގައި މި ހުންނަ ތަފާތުތަކާ އަޅުގަނޑުމެން އަލުން ރިވިއުކޮށްލުން މުހިންމު ކަމެއް ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދެކެން. ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އުމަރު އެ ވިދާޅުވި ގޮތަށް، އަޅުގަނޑު ވެސް ތާއީދުކުރަން މިއަދު މިކަން ނިންމަން. އެހެންނަމަވެސް، 45000 އާއި 25000އާ ދެމެދުގައި އެބަހުރި ވަރަށް ބޮޑު ފަރަގެއް. ރައްޔިތުންގެ ތަރުޖަމާނުކަން ރައްޔިތުން އިންތިޚާބުކުރާ ބައެއް އެއީ. ތިބީމާ! ގޮސްސުން ވެސް މާތަރުން ކަނޑައެޅޭ ރިޔާސަތުގެ މަސައްކަތްތަކާއި ދާއިރާތަކުގެ ބޮޑޭ. އެހެންވީމާ، މިދަންނަވާ ވާހަކައާއި މި ފަރާތު މިގޮތަށް ހުރެވޭ އެއީ އަޅުގަނޑުމެން އިޖުތިމާޢީ ވިސާރަތުން ކަމެއް. އަދި ހަމަހަމަކަމާއި އިންސާފުވެރިކަމާއި ގޮތުގައި ކަނޑައެޅިފައި ނުހުރި އަދަދުތަކަކީ ވެސް ކައުންސިލުގެ ރައީސުންނާއި ނައިބު ރައީސުން ވަކި ގޮތަކަށް ބަލާލަން އެބަޖެހޭ، ދެން ކައުންސިލުގެ މެންބަރުން ވެސް ރައްޔިތުންނަށް ޚިދުމަތް ކުރާ ބައެއް. އަދި ހަމައެއާއެކު ރައްޔިތުންގެ ތަރުޖަމާނުންނަށް ވެސް ކަނޑައެޅިފައިވާ މުސާރަ ނުވަތަ ޢިނާޔަތް ދަށުން އަޅުގަނޑުމެން ރައްޔިތުންނަށް ފާޑުކިޔުން ހުރޭ. އެހެންވީމާ، މި ކަމުގައި ވެސް އެއްގޮތް ކަމެއް ކަމަށް ހެދުން މުހިންމު. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އެއީ އިންސާފުވެރި ނިޒާމެއް ނޫން. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ވެސް އެހެންކަމުން ވަރަށް ރައްޔިތުންނާ މެދުވެރިކޮށް ވަކި ތަފާތުކޮށްފައި ހުރި ރައްޔިތުންނަށް ވެސް ފާޑުކިޔުން. މިއީ ރައްޔިތުން ނިސްބަތްކުރާ ބާރުތަކުގެ މުސާރަ ވަރަށް ވެސް ކަމެއް ކަމުގައި މި ބައްލަވާ ދެއްކުން. އެހެންވީމާ، އެއް އުސޫލަކުން، އަޅުގަނޑު މިންގަނޑެއް ކަނޑައަޅަން އަޅުގަނޑުމެން މި ކޮމިޓީން މި އިސްލާހުގެ ގޮތަކަށް ކައުންސިލުގެ ކަނޑައެޅޭ އަދަދު ރައްޔިތުންގެ ތަރުޖަމާނުން ހުށަހަޅަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވާ އެއްބަސް ވެސް ހަމަ މިގޮތަށް ކަނޑައެޅިފައި ވަކިވަކި ގޮތަށް ރައްޔިތުން ބަލަހައްޓާ ވީމާ. އިންސާފު. އެހެންވީމާ، އެކަމުގައި މިދަންނަވާލެވޭ ވިސްނައިދިނުމަށް ރައްޔިތުންނަށް ހެއްދެވުމުގެ ބާރު ރައްޔިތުން އިންތިޚާބުކުރާ؛ ދެން މިއަދު ހަމަ މިކަން ނިންމަމުންދާއިރު ކޮމިޓީގެ އިޞްލާޙުތަކަށް ކައުންސިލުގެ އަދަދު އަޅުގަނޑު ވެސް އެދެމުންދަމެވެ. ދެން އަޅުގަނޑަށް ވެސް ސިޓީ ކައުންސިލު ނިސްބަތްވާ ދާއިރާއަކުން އަޅުގަނޑު ވެސް މި ނިސްބަތްވަނީ. އަޅުގަނޑަށް ވެސް އެނގޭ ކައުންސިލުތަކުންނަށް މިކަމުގައި ހުރި ދަތިތަކާއި ގޮންޖެހުންތައް ވެސް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުގެ ވެސް ހަމަ އެދުމަކީ މިދަންނަވާ ޢަދަދު ކުރިއަށް ނެތޮ ކޮމިޓީން ގޮސް ނިންމަވާނެ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޢުޛުރުގެ ހުށަހެޅުމެއް އެބައޮތް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދުގެ ހުށަހެޅުމެއް އެބައޮތް. ކައުންސިލް ޖެނެރަލްގެ ލަފަޔަކަށް އަރާރަންވިއްޔާ؟ ދެން ޢުޛުރު އެ އޮތް ބަލާފައި ހަމަޖެހިވަޑައިގަންނަވާނެ ބަދަލުކުރެއްވޭތޯ؟ ވިދާޅުވެދެއްވުން އެދެމޭ.

ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރިޔާޟް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު، މިއަދު މިކަން ނުކުރަންވެގެނެއް ނޫން މި އުޅެނީ އިނގޭތޯ. މި މަޖިލީހުގެ ބާރުތައް ކަނޑައަޅާ ގޮތަށް، މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނަށް މަޖިލީހުގައި ކުރާ މަސައްކަތް ފަހި ގޮތަކަށް ކުރުވަ އުކަން އިގޮތަން ނުކުރުވޭން ކަމަށް އެއްވެސް ގޮތެއް ނެތި، ހަމަ އަނގަބަހުން އެހެން ބަޔާންކުރެވޭ އެއްވެސް ކަމެއް، އަމިއްލައަށް ވެސް އެދި އެއްވެސް މީހަކު ވެސް ބަލަހައްޓަން ނުވާނެ ކަމެއް ނޫން، ކުރަށްވާ ކަމެއް ނޫން އެއީ. މިތަނުން ނިންމާފައި އޮތް ބިލުއެއް ވާހަކަ މި ދައްކަނީ. އެހެންވީމާ، މިއެ މާނައަކީ އަދި ދެމެހެއްޓެވޭ ގޮތުގައި އެއްވެސް ކަމެއް މިހާރު ކުރަމުން ވެސް، ހަމައެކަނި ޤަވާޢިދުގެ ވެސް. އެއީ ބަދަލުކުރެވެން އެ އެވެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ސަރުކާރުން އެބައޮތް މިއަދު މިކަން މިއަދު ނިންމުމަށް މިކަން ގަބޫލުކުރެވޭނެ، ނޫނީ. މިކަން މި އުޅެނީ އަސާސީ ބާރު މަސައްކަތްތަކެއް ކުރިމަތިލެވޭން މި އުޅެނީ. ޤާނޫނީ ގޮތުން ނިންމާނިންމުން ރިޔާސަތުން ބޭނުމީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގޮތެއް، ނުކުރެވޭ ގޮތެއް ދަނީ ބަދަލުވެ މިއީ. އެހެންވީމާ، އެ ބަދަލު އެގޮތަށް ނުވާނެ. އެހެންކަން ސަރުކާރުގެން މި މަސައްކަތް ކުރިއަށްގެންދަން އަޅުގަނޑުގެ ފުރުސަތު.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑަށް ހިތަށް ރިޔާސަތުގެ ތި ކޮންސެރުން އަޅުގަނޑަށް ވަރަށް ސާފު. ތިޔަން ލިބޭ އަޅުގަނޑުމެން ވެ މި ކޮމިޓީން މި ސާބިތުކޮށްފައި ބަދަލުކުރުމަށް ފުރުސަތު. ތިޔަން ލިބޭ. އެއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ މަޖިލީހުގެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގިހުރި ކަމެއް. އެހެންކަމުން، ފަށައިގަތުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ގުޅުން އުޅޭނެ ތެރޭގައި އެއްވެސް ކަމަކާ އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑުމެންގެ އެނގޭ ޤާނޫނީއަސާސީގައި އެއް އެއްގޮތް ރިޔާސަތުން ވެސް އެނގިގެންވާ. އަޅުގަނޑުމެންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގައި އެއް އެއްގޮތް، ޤާނޫނުއަސާސީ ކޮމިޓީގެ މެންބަރުގައި އެއް އެއްގޮތް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ޤާނޫނުއަސާސީ ބަދަލުކުރާ ކަމާ ގުޅޭގޮތުން މި ކޮމިޓީން ނިންމާފައި ވާގޮތަށް ދާންވީ ގޮތް އެ ބަދަލުވެދާނެ ކަމަށް އިތުރަށް ބަދަލުކުރުން ނިންމާފައިވާ ކަމަށް. އަޅުގަނޑު މި ކޮމިޓީގެ މެންބަރުން ބަލައިގަތުމަށް އެދެން ވަރަށް ބޮޑަށް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢުޛުރު.

ކުޅުދުއްފުށި އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިހާރު އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ހަމަ ނައިބު ރައީސްގެ ޙާލަތް މި ކޮމިޓީން ނިންމޭނެ. ޤާނޫނުއަސާސީގައި ވަރަށް ސާފުކޮށް އެބުނޭ އެ ވާހަކަތައް ލިޔެފަ. އެހެންވީމާ، ނައިބު ރައީސުކަން ކޮންފަދަ ގޮތަކަށް ހުސްވާ ޙާލަތްތަކާއި، އަދި ކުއްލިއަކަށް ދޫކުރެވޭ ޙާލަތްތަކާއި، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޙާލަތާ މި ހުރިހާ ކަންތައްތަކަކީ މި ކޮމިޓީން ނިންމާނެ ކަންތައް. މިއީ އެއްވެސް ފުރުޞަތުގައި އޮތް ކަމެއް ނޫން. އެހެންވީމާ، އެކަންކަން ނުކުރެވޭނެ ދާދި ބޭފުޅުންނަކަށް އަޅުގަނޑު ނިޔޮން އެ އަދި އަހަރަށް ވެސް. އެހެންވީމާ، އެކަންކަން ގަޑިއިރުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން، ގާނޫނުތަކާ އެއްގޮތަށް ނިސްބަތްވާ ބާރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަހުރި. އެކަމަށް އަޅުގަނޑު ކަރުދާސް. އެހެންވީމާ، އެއީ ސުވާލު އުފެއްދުމުގެ ކަމެއް ނޫން. އެއީ ވަރަށް ސާފުކޮށް ހަމަ ކަނޑައެޅިފައިވާ އެއް. އެހެންވީމާ، ސިޔާސީ ކަނޑައަޅާ ކަމެއް ހަދައިގެން ދިން ތިމާ ބޭނުން ފިޔަވަޅަކީ އިސްލާހު ނުކުރެވިދާނެ. އޭރު ވަރަށް ޖެންޑަރުގެ ދަރުމަކަން ކުރެ ގޮތެއް. ދެން މި ސިޔާސީ ކަމެއްސަތު ދައުލަތަކާ ބޭރު ގޮތުން ބޮ ކަމާ ސަމާލުކަން ވެސް އަދި ފުރިހަމަ މިހުސްބަދު ވެސް އެބަ އޮތް ތިމާންނެތްނަމެއް އެއްވެސް މަސައްކަތެއް ނުކުތް ކަމެއް ގޮތަށް އޮތް ކަށި ގޮތް އިއްޔެ ދިޔަކަމެއް ކުރިން. އެއީ ވެސް ހަމަ ކަމަކީ ކުރިޔާޓް ކަމުން ކަމަކީ. އެހެންވީމާ، މިގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން ދަރުމައިގެ ބަޖެޓް ދޮރުވަރުގައި ވިސްނަވަނިކޮށް ވިސްނުން ވިސްނަވަން ނިސްބަތްކުރާ ފަހަރު ކަމަކީ ނިމުނުގެ ކުރިން މި ބޮޑުވުން ކޮންސަރުވެޓިވް ގޮތުން މިދިޔަ ހެދުން. އެހެންވީމާ، މިކަން ހަމަ އަޅުގަނޑު އެދެން މިއަދު ނިންމައިދޭން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ތާއީދެއް ނެތް އަދި. އެހެން ބޭފުޅަކު ތާއީދު.

ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިކަން ނިންމާކަން އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތް ނޫން. އެކަމަކު މިއަދު މިކަން މިގޮތަށް މި ކޮމިޓީގައި ގެންގޮސްދިނީ ކަމަށް ފެއްޓުމާ މިހާރު މި މަޖިލީހުގެ ރިޔާސަތުން އަމަލުކުރަމުންދާ ގޮތް ދަތިކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޖަވާބެއް ނުލިބި ދިމާވެގެން ދިޔައީ އެކަހެރިކޮށްފައިވާ ކަމެއް. އެހެންވީމާ، މި ކޮމިޓީ ވެސް މިއަދު މިކަން ވަކި ގޮތަކަށް ނިންމުމަކީ ފާހަގަކުރުން ތަފާތު ނޫން ކަހަލަ. ރައީސާ މިސޯޓް ކޮމިޓީގެ ހުއްދަ ނުލިބުމުގެ ކުރިން ޕާލަމެންޓްގެ ދައުރުގައި، މެންބަރުންގެ ދައުރުގައި މި ބަދަލުކުރުމުގެ ގޮތުން ރިޔާސަތާ ހަމައަށް ގެނެސްދެނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މިއުސޫލުން ސަޕޯޓް ކުރަން. އަޅުގަނޑު ބޭނުމޭ ވަކި ފާހަގަކުރެވޭ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓުގައި ހިމެނުން. އެއީ އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދެން މި ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތް؛ އަޅުގަނޑަށް ވަރަށް ސާފު. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 102 ވަނަ މާއްދާގައި އެބައޮތް ލިޔެފަ

ކުރެވޭނެ ކަމަށް. އެހެންނަމަވެސް، މި މަޖިލީހަށް ލިބިފައިވާ ބާރުތައް އެއްވެސް ފަރާތަކަށް ނުހިފެހެއްޓޭނެ. ކޮމިޝަނަކަށް ލިބިފައިވާ ބާރުތައް ނުހިފެހެއްޓޭނެ. ކޮމިޝަން ކަމެއް ނިންމުމަ ގެންގޮސް ފުލުހުން އޭގައި ނިންމާނީ ކުރާނަންތޯ، ނުކުރާނަންތޯ. އެގޮތަށް ކަމެއް ނިންމައިފި ކަމަށް ވަންޏާ، އެ ނިންމުމުގެ ބަޔާންކަމާ ދޭތެރޭގައި ސުވާލު އުފައްދައިފި، އެ ޤާނޫނުއަސާސީއާ ޚިލާފުވެއްޖެ ކަމަށް ވަންޏާ އެ ނިންމާނިންމުމަކީ ބާތިލު ނިންމުމެއްކަން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 268 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނޭ. ދެން އެއަށްވުރެ އިތުރަށް އެހެން ކަމެއް ސާފުކުރަން މިހާރު ބޭނުން ކަމަށް ވެއްޖެއްޔާ ދެން ދާންޖެހޭނީ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް. އެހެންވީމާ ދެން ނިންމަނީ މެދުނުކެނޑި ގޮތަށް، އެއީ ބަޔާން ކަމެއް، ދުސްތޫރީ. އެއަކަށް ސުވާލު އުފެއްދޭނެ ފަރާތެއް ނުވޭ. އެހެންވީމާ، އަދުލު ބައިވެރިއެއް ނުވާނަމަ މެދުނުކެނޑި ކަންތައް ދުވެރިކޮށް ސާފުކޮށްދިނުމަށްޓަކައި މި ކޮމިޓީގައި އާއްމުގޮތުގައި ގޮތް ހުރި އެއްވެސް ކަމެއްގައި. އަދި އެހެން ކަމެއްގައި ވެސް ދެން ބަހުސްކޮށްލެވިދާނެ. އެކަން ސާފު...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހިނގާ ނޭނގެއް. އަޅުގަނޑަކަށް އަދި ކޮންމެހެން ގޮތެއް ނިންމާކަށް ނެތިގެ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހިނގާ އަޅުގަނޑުމެންގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ނޭނގޭ. އެއީ މިހާރު މަޖިލީހުގެ ރައީސް މި ހިފަހައްޓަވައިގެން އުޅޭ ވާހަކައޭ، ނާއިބު ރައީސްކަން ކޮށްފައި އޮންނަ މީހަކު އިސްތިޢުފާ ދީ ވާހަކަ. އެ ވާހަކައެއް ނެތް. 102 ވަނަ މާއްދާގައި. ނާއިބު ރައީސްކަން ކޮށްފައި އިސްތިޢުފާ ދީ ވާހަކަ ނެތް މިއަދު. ކޮށްފައި ހުރި މީހަކު. ނާއިބު ރައީސްކަން ކޮށްފައި ހުރި މީހަކު. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ގޮންޖެހުމަކީ މިއަދު، ޤާނޫނުއަސާސީގައި ކްލިއަރިޓީ ލިޔުއްވައި އޮތް އެއްޗެއްގެ ވާހަކަ މި ދައްކަނީ. އެހެނެއް ނޫން. ކްލިއަރ އޮތް މިހާރު މި ޖެހުނީ ގޮތްނުލައި ހަދަން. އާދައި ފަރީޝަންސްވާ އިމްޕީޗްމަންޓު އުސޫލު، ނޫނީ؛ އޭގެ ތަފާތު މަރުޙަލާއެއް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންގެ މެންބަރުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެދި، އަޅުގަނޑުމެން މިކަމުގެ ފަރާތުގައި އަޅުގަނޑުމެން އޮޅުންބޮޅުންވާކަންތަކެއް މިއަދު އިނގޭތޯ. ހަމަ ވަރަށް ސާފުކޮށް މި އޮތީ؛ މިއޮތީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއާއި، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ނާއިބުރައީސާއި، ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނާއި، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނާއި، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ... (ވަގުތުކޮޅަކަށް) އަނެއްކާވެސް ފާހަގަކޮށް ގޮތުގައި އެބަހުރި ބޮޑުކަމުގައި އެ މިހާރުގެ ދުސްތޫރު ކަނޑައަޅާ މި މަޖިލީހުން. އެކަން އަޅުގަނޑުމެން މި ނުކުރަނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި އެއްޗެހި ހިނގާ ނޭނގޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ވީ މިހެން މިތަނުން ފާސްކުރަން ވެސް. އޯކޭ! އެހެންވެއްޖެއްޔާ އަޅުގަނޑު ރިޔާސަތުން ދިޔަ އިއުލާނުކޮށް ފޮނުވައި ރިޔާސަތު މި ވިދާޅުވާ ގޮތަށް އެކަން ސާފުކޮށްދެއްވާނީ. އެކަމަކު ހިނގާނީ އަޅުގަނޑުމެންގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނޭނގޭ. މިހާރު ބުނީ ރައީސްކަން ކޮށްފައި ހުރި މީހަކު، ނާއިބު ރައީސްކަން ކޮށްފައި ހުރި މީހަކަށް އިސްތިޢުފާ ދޭ ވާހަކަ ނެތް މިއަދު.

ފުވައްމުލަކު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޝާހް ވާހަކަދައްކަވައިފުން:

މިހާރު އަދުގަނޑަށް ހީވޭ އަސްލު މި ކޯޓުތަކުގައި މިއަދު ހަމަ އަދުގަނޑުމެންގެ ތެރޭގައި ޒާތު މާ ބޮޑު ތަފާތުތަކެއް ނެތެން. އަދުގަނޑުމެން އެންމެން ވެސް އެބަ ގަބޫލުކުރޭ، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ނަސީބުކަން ކުރައްވާފައިވާ ބޭފުޅުންނަށް ވެސް އިނާޔަތާއި ކަނޑައެޅޭ ހާއްސަ އުސޫލުތަކެއް ހަމަ މި ކޯޓުން ކުރިއަށްގެންދިޔައީ ކަމަށް. އެހެންވީމާ، އަދުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އެކަމަކު މި ކޯޓުން ކުރިއަށްގެންދެވޭނެ ކަމެއް. ދެން އޮތީ، މިއަދު އަދުގަނޑުމެންގެ ކުރިމަތީގައި މި އޮތީ ސިޓީ ކައުންސިލުގެ މެންބަރުންގެ އިލެކްޝަންތަކާއި، އިންތިޚާބާއި، އެ ބޭފުޅުންގެ މުސާރައިގެ ވާހަކަ. މިކަމަކީ އަދުގަނޑު ދެކޭގޮތުން މިއަދު އަދުގަނޑުމެން ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް. ދެން އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު ވަރަށް ރަނގަޅު ބައެއް މެންބަރުން އެ ފާހަގަކުރައްވާ ޚިޔާލާ އަޅުން މި ކޯޓުތަކަށް ހަމަ ލިއުމަކުން ނަމަވެސް ސާފުކޮށްދެއްވައިފިއްޔާ އޭރުން އަދުގަނޑުމެން އެންމެންނަށް ވެސް ފެނިގެން އޮންނާނެ. އެހެންވީމާ، އެކަމަށް އަދުގަނޑު ވެސް ހަމަ ތާއީދުކުރަން. އެހެންނަމަވެސް، އަދުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި މިއަދު އަދުގަނޑުމެންނަށް މިކަން ނިންމުމަކީ ހަމައެކަނި ގެންދެވޭނެ އެބަޖެހޭ. ދެން އެކޮޅުން އަދުގަނޑު ހުށަހަޅާލާ ޚިޔާލަކީ މިހާރު ސިޓީ ކައުންސިލުގެ މެންބަރުންގެ ދިވެހިގެ އެލަވަންސް 15000 އިން 10000 އަށް އުނިކުރަން. އުނިކުރުމަށްފަހު، ޖުމްލަ އެބޭފުޅުންގެ 40000 ރުފިޔާއަށް އަހަރަށް ޖުމްލަ އަދަދު. ހަމަ ސިޓީ ކައުންސިލުގެ ޑެޕިއުޓީ މޭޔަރުގެ މުސާރަ މި އޮތީ ގޮތަށް ބާއްވަން. އެއަށްފަހު ސިޓީ ކައުންސިލް މެންބަރުންގެ މުސާރައިގެ ގޮތުގައި 24000 ރުފިޔާއަށް ބަދަލުކުރަން އަދުގަނޑު ހުށަހަޅަން. އޭރުން ޖުމްލަ 30000 ރުފިޔާ. އޭރުން އަދުގަނޑުމެންނަށް ދައުރާއި މެންބަރުންނާ މި އޮތީ ތަފާތު 10000 ރުފިޔާއަށް، ޖުމްލަ މި އަހަރު ތަފާތު 10000 ރުފިޔާއަށް ބަދަލުވެގެންދާނެ. ދެން ހަމައެއާއެކު އަދުގަނޑު ހުށަހަޅަން، އިންޝުއަރެންސް ޕްރިމިއަމް ހަމަ އެއްވަރެއްގައި ހިފެހެއްޓުން ގާއިމުކޮށް ބާއްވަން. އެހެންވީމާ، އެއީ މިހާރު މި އޮތް ގޮތަށް، އެންމެ ފަހުގެ ގަވާއިދުތަކުގައިވާ ގޮތަށް، ހަމަ ހުރިހާ ކައުންސިލް މެންބަރުންނަށް އެއް ޕްރިމިއަމެއް ލިބޭނެ ގޮތަށް ހަމަޖެއްސުމަށް. އެއީ އަދުގަނޑުގެ ހުށަހެޅުމެއް. އެހެންވީމާ، އިއްޒަތްތެރި ކޮމިޓީގެ މެންބަރުން ވެސް މިއަށް ތާއީދުކުރެއްވުން އެދެން.

ކުޅުދުއްފުށި އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ވާހަކަދައްކަވައިފުން:

އަދުގަނޑު ޝާހްގެ ހުށަހެޅުމަށް ތާއީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވައިފުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ތިމަރަފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ގުޅިވަޑައިގަތުމާ އެއްކޮށް ކޮމިޓީގެ ކޯރަމް އަދިވެސް އޮތް ވާހަކަ ދަންނަވަން. މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރޭގައި ދެންމެ މިތަނަށް މި ކޮމިޓީއާ ގުޅިވަޑައިގަތް މެންބަރުގެ މަޢުލޫމާތަށްޓަކައި ދަންނަވާލަން. އަޅުގަނޑުމެން މި މަޝްވަރާކުރަނީ ސިޓީ ކައުންސިލްތަކުގެ މުސާރަ އޮތް ގޮތަށް އިސްލާހުތަކެއް، ކުރީގައި އޮތް ގޮތަށް ބަދަލުކުރަމުން. އެހެންނަމަވެސް، މުޅިން ކުރީގައި އޮތް ގޮތުގެ އިތުރުން ކުޑަ ބަދަލެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޝާހް ހުށަހަޅުއްވައިފި. ދެން މި ބަދަލު ގެނައުމާ ބެހޭ ގޮތުން މިކަމުގެ ތަފްޞީލުކަން އަޅުގަނޑުމެން ފިނޭންސް މިނިސްޓްރީއާއި އަދި ޕޭ ކޮމިޝަނުގައި ވެސް ވާނީ އަރާފަ. ދެން އަބަދުވެސް ވެސް؛ ސިޓީ ކައުންސިލްގެ މިހާރު މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި އެ މިހާރުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި އިތުރުވެފައިވާ ގޮތުން، ކުރީގައި އޮތް ގޮތުން އެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި އިތުރުވި މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ވެސް މި އޮތް ރިޕޯޓުގައި އޮންނާނެ. އެހެންވީމާ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ދަންނަވާ ހުށަހަޅުއްވި، މިހާރު ސިޓީ ކައުންސިލްގެ މުސާރައަކީ 30000 ރުފިޔާއާ. ދެން ލިވިންގ އެލަވަންސް 10000 ރުފިޔާއާ. ޖުމްލަ 40000 ރުފިޔާ. ސިޓީ ކައުންސިލްގެ ނައިބު ރައީސްގެ މުސާރައަކީ، ހަމަ އެ އޮތް ގޮތަށް 27000 ރުފިޔާ، 8000 ރުފިޔާ. ޖުމްލަ 35000 ރުފިޔާ. ސިޓީ ކައުންސިލްގެ މެންބަރުންގެ މުސާރައަކީ 24000 ރުފިޔާ. ލިވިންގ އެލަވަންސަކީ 6000 ރުފިޔާ. ޖުމްލަ 30000 ރުފިޔާ. މި ބަދަލާ އެއްކޮށް މި ވާ ގޮތަކީ މެންބަރަކަށް މި ލިބޭނީ 30000. ޑެޕިއުޓީ މޭޔަރަށް 35000. މޭޔަރަށް މި ލިބޭނީ 40000. އެހެންވީމާ، 5000 ރުފިޔާގެ ފަރަގެއް މި އޮންނަނީ. (ވަގުތުކޮޅަކަށް [illegible]) ދެން މިގެ އޯވަރޯލް ކޮސްޓް ޓޯޓަލަން މި ބަދަލާ ގުޅިގެން އެއްވެސް އިމްޕެކްޓެއް އަންނާނެ ކަމަކަށް ނުފެނޭ. އެހެންވީމާ، ދެން މި ހުށަހެޅުން؛ މިހާރު ޝާހް ހުށަހަޅުއްވާފައި، ޢަބްދުލްޢަޒީޒު ޝާހިދު ހުށަހެޅުމަކަށް އަދި އިންޝުއަރަންސް ފައިދާ އެއްކޮށް މިހާރު މި އޮތް ގޮތަށް، އިންޝުއަރަންސް ފައިދާ އެއްކޮށް ފުރުޞަތުދިނުމުން ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ވިސްނަވައިގަންނަވާ ގޮތަށް ބޭނުންކުރުން ވޯޓުދެއްވުން އެދެން. އާދެ! ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ. އެހެންވީމާ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ، ކޮމިޓީގެ އަޣްލަބިއްޔަތުން މި ހުށަހެޅުން ފާސްވެއްޖެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ނިންމަވައިލީން. ދެން މި އޮތީ ބާކީވުން... (ވަގުތުކޮޅަކަށް [illegible]) ދެން ހުށަހެޅުއްވި މޯލްޑިވްސް ނޭޝަނަލް ބްރޯޑްކާސްޓިންގ ކޯޕަރޭޝަން ބަޖެޓުން އިތުރު ދިނުން 78 މިލިއަން ރުފިޔާ ކެޕިޓަލް، އޮޕަރޭޓިންގ 30 މިލިއަން ރުފިޔާ ދިން މަޢުލޫމާތު ލިބިފައިވާތީ، މި ފައިސާ ދައްކަވަމުންދަނީ ދައުލަތުގެ ކޮން ވުޒާރާތުންތޯ އަދި ކިހިނެއް ހިސާބުގައި އޮތް ކަމެއްތޯ؟ އަޅުގަނޑުމެން އެދެނީ މިކަން ސާފުކުރަން. އަޅުގަނޑުމެން މި ކޮމިޓީން ޕާސްކޮށްފައި ނުވާ ބަޖެޓް ސަރުކާރުން މިވޭތޯ ދެނެގަތުމަށް، ކަމެއް ސާފުކުރައްވާލަން. ދެން މި މަސައްކަތުގައި ސާފުކުރައްވައިދެއްވާ ކަން ހިނގާފައި އޮތް ގޮތް ވަރަށް ސާފު. މިކަން ހިނގާފައި އޮތް ގޮތް ވަރަށް ސާފު. ޖެހިލުން ސަރުކާރުން މިއަދާއި ބިޑަރަސް އިމުރު ނުދަރުތަކަށް ގެނެސް އެންނުނު. އެ ކަންތައްތަކުގެ ދަރުން އެ ބަޖެޓުން ކުރައްވާ މަސައްކަތްތަކުގެ ވާހަކަ މި އޮންނަނީ. އެ މަސައްކަތްތައް ބަލާ މި ކުރަނީ. ކުރިން އެ ކުރާ މިލިއަން ރުފިޔާގެ ބަޖެޓު މި ކުރަނީ؛ 5 މިލިއަން ކަންތައްތަކުގެ

ވަރުއްގެ ބިޔުއް. ކުރިމާ އެ މައްސަލަ، އެ ކޮންޓްރެކްޓާ ބެހިގެން އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް ހޯއްދަވާ؛ އާދޭސްކުރައްވަން، އެ މައްސަލައިގެ ތަހުގީގު ވަކި އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް ހޯއްދަވާ އޮޑިޓްގެ ހައްދަވައި. އެ އޮޑިޓް ހައްދަވާފައި ވިދާޅުވެފައި އެބައޮތެ، މިއަދު ފަސް ހަތް ދުވަހުގެ ތެރެއިން، ތިމަރަ ފަސް ދުވަހަށް އަހަރުގެ ނުނިކު، އެ ބޭފުޅުން ކޮންފަރ އޮތް މަސައްކަތްކުރަން ދުވަހުގެ އޮތްކަމަށް ދަ ހަސް ކޮންމެފަސް ހުރިހާއެއް. ދަ މިދިއަން. ފަސް މިދިއަން. ދަ ހަސް އަމުގަސްރެކަން ބަސްފުޅު އޮޑިމަކުން. 5 މިލިއަނުން ނޫން ދަ މިލިއަން ހުރިހާ. އަދި މުޅި ކޮންޓްރެކްޓް އޮތީ އެއްގަފާތުކަން ބަރަފާ ގޮތަށް ހަދާފައި އޮތް ކޮންޓްރެކްޓަށް. ކޮންޓްރެކްޓްގައި އެބަހުރިބާ ބަރަތަ މައްސަލައެއް. އެހެންނަމަވެސް، ކޮންޓްރެކްޓަށް ކަރަފުސަހަރަސް މަގުފިރާ ގޮތަށް ހަދާފައި އޮތް ކޮންޓްރެކްޓަށް. އެހެންނަމަވެސް، މި މައްސަލަ އާ.ސީ.ސީއަން ހުރަހަގަސް އާރުގެ އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް ސިޔާސީ އިބްރާހީމް އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްއާ އޮތް ސަބްރަސަކު އޮޑިޓްއެ އެބައޮތް. އެ އޮޑިޓްގެއަށް ގޮތަށް ކަންތައްތައް ކުރިމާ ދެކެނޮ މިއަދު އަނގަބަނޑުގެ ސަބާބަކު. އެ އޮޑިޓް މި މަޖިލީހުގެ ފާހިއްލަތް ކޮމިޓީއަކަށް އެޖެންޑާކޮށްފައި ނެތް. އެ ރިޕޯޓްގައި އޮތް ކަންތައްތައް ނެތް މި ފާހިއްލަތް ކޮމިޓީއަކަށް ފަސް އެޖެންޑާކޮށްފައި. ދެން ބެރަސް އިއްޔެ ގުރުއަދުން ބިރު ޓެސްޓު، 5 މިލިއަން ކުރިއާގެ ބިރު. ޓެސްޓުމަ، އެ ފައިސާ ނަގައިކައިގެން އެ ބައްޔިތުން އަނބުއާ ކޮބަން މި ދަރި. ދެއްވާ ކޮބަން ބަޖެޓްކާސްބިނީގެ ކޮމިޝަނުގެ އެއިރު؛ އާރު ބަޖެޓްކާސްބިނީގެ ކޮމިޝަނުގެ ނުވަސް ނޯވެ. އެއިރު ހަޖެހުގައި މި އޮންނަނީ ބުނެވިއް ހިއްސާ. އެހެންނަމަވެސް، އެ ބުނުމަކީ ޖުރިމަނާއެއް އެއްކާރ އަދިސްގައި އޮތް ބުނުމެއް. 78 މިލިއަން ރުފިޔާ ޖުމްލަ ދައްކަވާފައި ކަމަށް އޮތް ބުނުމެވެ. އެ ބުނުމުގެ އިސްތިއުނާފު މަރުބަރާ ދިއަދުރު ފަސް އިސްތިއުފާދެއްވުމަށް ދާން ފަރާތުން ފަސް ނޫނެ، ދައްކަވާގެ ފަރާތުން. ދަން ބުނުމަ އޮތްބާ އޮތީ. ދަން އާ ސަރުކާރު އަދިސް އެ ބުނާ އެއްޒާތުން ފަދަސާ ދައްކަވައިގަތުމުގެ އާދޭސްކުރުމަށް ބަލައި ދިފާއީ އޮތީ. އެހެންނަމަވެސް، އަދުގަސްޖެހުން މިކަމާ ކޮންބެޖެހުއްވީހެތައި، މި ދަރިއްކަމަށް ޕާޓީވެސް އާރައި، ދަން މި ޕާޓީގެ ޖެހޭގަހި ފަސް ނޯވެ ސަރަދުކަށް. އާ.ސީ.ސީން މި މައްސަލަ ތަހުގީގުކުރެވިފައި ފަސް ނޯވެ. ޕާޓީން ބުނުމަށް ކުޅ. ކުރިމަ ބޯހެޖެހު ނަސީބަކަށް ރޯދި ބޭފުޅުދެ؛ އެއީ ދައްކަވާ ދިފާޢީކަކުން ހުށަހަ ފަރާތޯ. އާރަ ނޯވެ އެ މައްސަލަ ދިފާޢީކަކުމަން އަޅުން އެފިލާކުރެވިފައި ފަސް. ދަން އެއަން ދޭއްޗެހުން ޓެހިއެއް މި ދިރި. އެހެންނަމަވެސް، އަދުގަސްޖެހުން މިދިނުނު އަދުގަސްޖެހުން ހިފަހި އަދުގަސްޖެހުން މިވެސްދު، މި ޕާޓީން މިގަހަށް ހިފަހައްޓާގައި އޮތް ހިފެހެއްޓުމަށް އަދުގަސްޖެހުންހަކަށް މިގެނު ކުރެގެން ހަމައް ދުވަސްގެ. ހިފަހައްޓާގައި އިރާގެން އެހެއްޓާ އެ ބިތަށް އެހެއްޓާ އިތުރު ޖެހިމަސާ ހަކައި، ދައްކަވާމަން އިތުރު ގެއްޖެހުގެ ފާދި. އެހެންނަމަވެސް، އަދުގަސްޖެހުން ތަސްވާގައި އޮތް ސިޓީ އަދުގަސްޖެހުން ހިފާދި އަނބުގަ ގެނެނސްޖެސާ. ދެން ފަރާތް ކުރުކުރަކު އަދުގަސްޖެ މިދެ ތަގެސިއު މި ގެސްސުރިދި އިއްޔަތަތަކި ދެސްބުރެ މަސްލަހަތަކަށް ބަލާ. އެހެންނަމަވެސް، މި ޕާޓީން ނޯވެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރެވޭ. އާ.ސީ.ސީއަށް ނޯވެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރެވޭ. ބެސްޓީރަ ނަހަބެ ނޯވެ މި މައްސަލަތަކަ ބޭގެ ގޮތުން ދިފާޢީކަކުން ގޮސްކުރެވޭ. އަދި ބުނުމަ އަދި އެކަށީގެން އޮތީ އެފިލާކުރެވޭ ނޯވެ. މިއީ މިކަން ހިސާބުގައި އޮތް ގޮތެވެ. ދެން އޮތް ބުނުމުގެ މައްސަލަ ދައްކަވަން ލާބަ

ދޭނަންތޯ ނޫންތޯ؟ ކޮންބައެއްތޯ ނިންމާނީ؟ އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ތާރި ޖެހޭނީ ދޭންހެން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙުމަދު.

ކުޅުދުއްފުށީ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިހާރު ކޯޓުންކޮށްފައި އޮތް ހުކުމަކަށް އަޅުގަނޑުމެން އިޙްތިރާމުކުރަންޖެހޭނެ ވަރަށް ސާފުކޮށް އެއް ކަމެއް. ދެން މިގައި އިހުމާލުވާ ފަރާތްތަކާއި އެބަހުރޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ ހަމަ މި މައްސަލަ، އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަން ނޫނީ ޕޮލިހަށް ފޮނުވައިގެން މި މައްސަލައިގައި ތަޙުޤީޤުކޮށް މިހާ ބޮޑު ފައިސާއެއް ގޮސް މިދިޔުނީ ކޮންބައެއްގެ އިހުމާލުންތޯ ބަލައި، އެ ބަޔަކާ ދޭތެރޭގައި ފިޔަވަޅުއަޅަން. 5 މިލިއަން ރުފިޔާ ދައްކަންޖެހޭ ތަނަކަށް ދައްކަމުން 70 މިލިއަން ދައްކަންޖެހުނީ އެކަމުގެ ޒިންމާ އުފުލަންޖެހޭނެ ބައެއް ތިބޭނެ. އެހެންވީމާ، ތިޔަ ކުޑަ ކަމެއް ނޫން. އެހެންވީމާ، އެހިސާބަށް މި ކަންކަން ދިއުމުގައި ކޮންބައެއްގެ އިހުމާލުންތޯ މިކަންކަން ހިނގާފައި އޮތީ ބަލަން އެބަޖެހޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ ހަމަ ކޮމިޓީން އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ނޫނީ ޕޮލިހަށް މި މައްސަލަ ފޮނުވަން. މިއީ ކުޑަ ކަމެއް ނޫން. ފޮނުވާފައި މި މައްސަލައިގައި އިހުމާލުވާ ފަރާތްތަކަށް އެއީ، ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ނޫނިއްޔާ އޮތޯރިޓީގެ ތި ކޮންޓްރެކްޓް ހެދި ފަރާތް ކަމަށް ވިޔަސް، ނޫނިއްޔާ އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް ވިޔަސް އަދި ކޮންމެ ބޯޑެއް ވިޔަސް އެ ބޯޑުގެ އިހުމާލު އެބައޮތް. އެކަމުގައި ޒިންމާ އުފުލަންޖެހޭނެ. މަޤާމުގައި އަދި އޭނާ ހުންނަވާ ބޯޑާ ވިޔަސް، މިހާރު ހުންނަވާ ބޯޑާ ވިޔަސް، އެ ބޯޑުގައި ގޮނޑި ގޮތުން އުފުއްލަވަންޖެހޭ ޒިންމާއެއް އުފުއްލަވަންޖެހޭ. އަދި އިސްތިއުފާދީގެން ނުކުމެވުން ޖަވާބު ވެސް އެއީ ހަމަ އުނދަގޫ ސިފައެއް ނޫންތޯ. އެހެންވީމާ، މި ކޮމިޓީގައި މިފަދަ އަދަދުގެ ފައިސާ ދައްކަމުން ގެންގުޅުނުކަން އެއީ ހަމަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިކަމުގައި ބަލާނެ ތަނެއް ނެތޭ ދޫކޮށްލާފައި ކަމަށް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލު ކުރަން.

ފުވައްމުލަކު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ ޝާހް ވާހަކަދެއްކެވުން:

މި މައްސަލައިގެ ތަފްސީލު އިއްޒަތްތެރި މުގައްރިރު ދެއްވައިފި. އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި މިއީ އަޅުގަނޑުމެން މިހެން ފެނުނު ކުރެވޭކަމެއް ނަމަ، ކުރިއަށް އޮތް މުސްތަޤްބަލުގައި ވެސް މިފަދަ ހާދިސާތަކެއް ތަކުރާރުވެދާނެ ޖާގައެއް މައްސަލައެއް. އެހެންވީމާ، މި މައްސަލައާ ސިޔާސީ މައްސަލަތަކުގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ މި މައްސަލައަށް އެޑްރެސްކުރެވުން. އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި މިހާރު އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ ރިޕޯޓް އޮފީސް، އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނަށް ވެސް މިއަދު އަދި މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން ފެށި ރިޕޯޓް ވިޔަސް، އެއާ ދޭތެރޭގައި ގޮތެއް ނިންމަން މި އޮތީ. އެހެންވީމާ، މި ހާލަތުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ކޮމިޓީން އަޅުގަނޑުމެން ކުރެވޭނީ ހަމައެކަނި ދައުލަތުގެ ކަމާ ބެހޭ ފައިސާތަކުގެ ސަލާމަތުކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން އަޑުން މި މައްސަލަ ގެނެސްދެން އެބަޖެހޭ. ދެން ކޮމިޓީއަކަށް

އަޅުގަނޑު ވެސް ގަބޫލުކުރަން އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ ދުވަހު ވެސް ދެންނެވިން، ކޮޅުން ކޮންފިއުޒްވާ އަދިރެއް ހުއްޓުވުމުގެ ބޮޑު އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި އޮތުމާ ދެކޮޅުގައި އެއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ސުވާލުއުފެދޭ ކަމެއް. އެހެންވީމާ، އެކަމުގައި ގާނޫނީ ގޮތުން އެކަން އޮތީ ކިހިނެއްތޯ ސާފުކުރުމަކީ ހަމަ ރަނގަޅު ކަމެއް. ދެން އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި މިސާލަކަށް ކޮޅުމަތިރު، އެ އަދުލުގެ ގޮތުގައި ތަންފީޒުވެގެންދިޔައީމާ ދައުލަތަށް ލިބޭ ގެއްލުމުގެ ސަބަބުން ދެން މި އުފެދުނީ ކޮންކަހަލަ މައްސަލަތަކެއްތޯ؟ މިހާރު ސިވިލް ކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމަވާފައި މި ވަނީ. އަޅުގަނޑުމެން އަހަން ޖެހޭ މައްސަލައެއްގެ ގޮތުގައި މިކަމުގައި އިންވޮލްވް މިނިސްޓަރު އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުން ދައުވާކުރާނީތޯ؟ ކޮންގޮތެއް އެ ބަދަލު ލިބޭނީތޯ؟ މިއީ ހަމަ އުފެދޭ ސުވާލުތަކެއް. އެހެންވީމާ، މި ސުވާލުތަކާއި މިގޮތަށް ދޫކޮށްލާއިރުގައި އަޅުގަނޑުމެން އަބަދުވެސް ދައްކަމުން މި ދަނީ، ވައްކަމާއި ފަސާދައިގެ ވާހަކަ. ޚިޔާނާތުގެ ވާހަކަ، އެހެންވީމާ، މި ވާހަކައަށް މިހެން ދެކެވޭ ދަރަޖައިގައި މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ ޒިންމާއީ އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި އަހަރީ ރިޕޯޓު އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުން ލިބިފައި އޮތަސް ވެސް މިހާތަނަށް މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ސާފުކުރެވިފައެއް ނެތް އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ ސުޕަރވިޝަނެއް ނުވަތަ އެ ބަޖެޓުން ދުލާ ގޮތް ކޮބައިކަން. އަޅުގަނޑުމެންނަށް އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ [illegible] ރިޕޯޓުން [illegible] ވަގުވެވު. އެހެންވީމާ، މި ކޮމިޓީގެ ނިންމުމަކަށް އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ވެގެންނުވާނެ، ކޮމިޓީން މި ޤަވާއިދާ ދިމާކުރަން ބާރުއަޅާ ބައެއް ގޮތަކަށް. އެހެންނަމަވެސް، ކޮޅުމަތިން ކޮންފިއުޒްވާ ބުނެލުމެއް އާދޭ ޖާގައި ކޮންފިޑެންޝަލް ކުރެއްވުމަށް ވެސް ލީކް ބޮޑު ވަކިވެގެން އޮންނަ ރިޔާސީ ނިޒާމެއްގައި، ޕާލިމެންޓް އެކްސެކެޓިވް އަދި ބާރުގެ ވަކިކަން؛ އެ ވާހަކަ ވެސް ވަރަށް ބާރަށް [illegible]. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި 3 ބާރު ވެސް ވަކިން އޮންނަންޖެހޭ. އެހެންވީމާ، ކޮޅުގެ އަދިރުކަމާ ވެސް ތަންފީޒުވާން ވެސް ޖެހޭ. އެހެންނަމަވެސް، މިދަންނަވާހެން މަޖިލީހުން ޖުޑީޝަރީގެ ބައި ވެސް އެބަޖެހޭ އަދާކުރަން. އެހެންވީމާ، މި ކޮމިޓީން އެބަޖެހޭ އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނާއި ދެން ދައުލަތުގައި ހުރި އެހެން މިކަމާ ގުޅޭ ވުޒާރާތަކަށް މި [illegible] ހުރުމާއި، ކޮމިޓީގެ ޒިންމާއާއި އެ ބަޖެޓުގެ ސަލާމަތުކަމާ ގުޅޭ، އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުން މި ކަމުގައި ހުއްޓުވަންޏާ ހުއްޓުވަންޖެހޭނީ. އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުން މި މައްސަލައާ ގާނޫނީގޮތުގައި އިތުރު ދައުވާއެއް ކުރާ ކަމަށް ވާނަމަ އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ދައުވާކުރަންޖެހޭ. އެހެންވީމާ، އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުން މި މައްސަލަ ދެކޮޅުގައި ދެކޭގޮތަށް، އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުން މި މައްސަލަ ޕާލިމެންޓް ބަލާފައި [illegible] އޮތީ؟ ޕާލިމެންޓް މި މައްސަލަ ފާޅުކުރުން ހުއްޓުވުމަށްޓަކައި [illegible] އޮތީ؟ މައްސަލަތަކުގެ ހުއްޓުވާށޭ. ޕާލިމެންޓް އެކަން ނުކުރާ އޮތީ؟ އެހެންވީމާ، މި ކޮމިޓީގެ ޒިންމާއަކީ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ނުދެކެން، މިދަންނަވާހެން މިކަން ހުއްޓުވައި ބަލަހައްޓަވަނީ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންގެ ކޮމިޓީގައި އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނާއި ދައުލަތުގެ ދެން ހުރި މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީގައި އޮޑިޓް ޒިންމާ އިދާރީ ބަލަހައްޓާ

ކަމަށް ވަންޏާ އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް ވެސް އެބަޖެހޭ މި ވާހަކަ ދައްކަވަން ވެސް. އެހެންވީމާ، ދައުލަތުގައި މި ދަންނަވާހެން ހިނގާ ކަންކަން އެބަޖެހޭ ޒިންމާދާރުކަމާއެކު ކުރުވާނެ އިންތިޒާމުތަކެއް އޮންނަން. އެހެންވީމާ، މި ކޮމިޓީގެ މަސްއޫލިއްޔަތު މިދަންނަވާހެން، މިހެން ހުރި މުއައްސަސާތަކުގެ ސަމާލުކަމަށް ގެނެސް، އަދި ޕޮލިސީން ވެސް އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ހަމަ މި ހިއްސާކޮށްދެވުނު ރަނގަޅު. އެއީ ސިޔާސަތުގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް؛ އާދެ ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ކަމަށް ވަންޏާ އެ ވާހަކަ ދައްކާލުން މައްސަލައެއް ނެތް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެނީ. އެހެންނަމަވެސް، މިދަންނަވާހެން އަޅުގަނޑުމެންގެ މެންޑޭޓުގައި ސީދާ މިކަން ކުރިން ހުއްޓުމަކީ ނުވަތަ މި ކޮމިޓީއަށް އެކަމާ ހުށަހެޅުނު ދޭ އޮތީ ނުވަތަ ނުވޭ، އެއީ ގާނޫނީ ސުވާލެއް އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު ހަމަ މި ބޭފުޅުންގެ މަޢުލޫމާތަށްޓަކައި. އަޅުގަނޑުމެން ޕޭމަންޓު ހުއްޓާލުމެއް ނާންގަން އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑުމެން އެދުނީ، މި މައްސަލަ ސާފުކޮށްދެއްވުން އަދި އިހަށް އިތުރު ޕޭމަންޓެއް ނަހަދަން. ދެން އޮޑިޓަރ ސާފުކުރިމާ މި މައްސަލަ މި އޮތީ ސާފުވެފައި އޮތް ގޮތް. ދެން އަޅުގަނޑުމެން އެހެންވީމަ، އަދި އިހަށް ނަހަދަތޯ އޮތީ ޕޭމަންޓަށް އަޅުގަނޑުމެން ފޮނުވި ސިޓީ މިހާރު އެބަ އޮންނާކަށްނުޖެހޭ. އެއީ ކޮންޓްރެކްޓަރުގެ ދަށުން އެ މިހެން ޕޭމަންޓު ހަދާފައި އޮތީ. ވަރަށް ސާފު. އެހެންވީމާ، ދެން މިފޮއްކޮށްގައި އަލުން އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ އެ އޮތީ ސްޕެޝަލް އޮޑިޓެއް ހަދާފައި އަދިރަކާތެވެ. އޭ.ސީ.ސީން މި މައްސަލަ ބަލާފައި ނެތީ. ދެން އޮފީހުގައި އޮންނަ ގޮތުން ބަނޑާރަ ނައިބުގެ ނޫން މި މައްސަލަތަކުގައި ދައުލަތުގެ ދިފާޢުކުރަން ގެންދާނީ. އެ ކޮންސަލްޓަންޓުން ފަރާތުން ވަކީލުން ދިފާޢުކުރަން ދާނީ. އެހެންވީމާ، ބަނޑާރަ ނައިބު ދާނަމަ ވެސް ނެތް ބަދިގޭގައި މިއަކު. އެކަމަކު އެ ކޮންޕެނީގައި މިޓީ އިސްފެރިން، ނޫނިއްޔާ އެ ކޮންޕެނީގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކެއް ނުދީ، އާދެ އޮތީ ބްރޯޑްކާސްޓިންގ ކޮމިޝަން ނޫން ކަންނަނޑު މައްސަލަ ކާބަން ދިރާސާކުރުމުގައި. އެހެންވީމާ، ކޮންޕެނީ ދިފާޢުކުރަން ދާނީ މިހާރު ނޫނީ ކަންނާނެ. އެހެންވީމާ، މި މައްސަލަފަދައް އަލުން އޭ.ސީ.ސީއަށް ކަންނަނޑު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގެނެވުނީ. ކޮބައިތޯ މި މައްސަލައިގައި އެ ބޭފުޅުންގެ އިތުރު ތަބްދީލެއް ހުރިއްޔާތޯ، ނޫންތޯއެ؟ އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެން ފެންނަވާތީ ޕޭމަންޓު ނަހަދަން ބޭނުންވީ އެތް ސިޓީ ފޮނުވި، އަޅުގަނޑުމެން މައްސަލަ ސާފުކުރަން. ވީމަ މައްސަލަ ސާފުކުރުވުމަށް. ދެން ގާއިމްވެފައިތޯ ކޮމިޓީން ވެސް އެބައޮތް ގާރައް ނެތިފަ. އެހި ގާތި މިއީ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ ޖަލްސާއެއް މި މައްސަލަ އަޅުގަނޑުމެން ނޫން ވަކިފަހަރު، މި ކޮމިޓީގައި އެޖެންޑާކުރެވުނު. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ހިނގާ އެއް ފަރާތަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޖެހޭ ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަން އެނގޭ ފެނިގެން އަންނެއްނުވެ އޮތް ކަމަށް ހިނގާ ގަބޫލުކުރަން. އެއީ ވީ ވަރަށް ނުރިގައި އައިސްފައި އެތް އޮޑިޓު ރިޕޯޓު މި ފަހުން. ސްޕެޝަލް އޮޑިޓެއް އައިސްފައި އެހެއްތަ. އެކަމަކު ބެއްލެވުނު 13 އޮކްޓޫބަރު 2014 ވީމީ އެޖެންޑާކުރެއްވި. ކޮބައިތޯ އޭރުގެ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ މުޙައްމަދު މި ކޮމިޓީއަށް

ދިމަނަހަން ތިބޭފުޅުންނަށް؟ އުފަންފަނުކުރި ފައިވެ. ކަންތައްތައް ހުރި ކުރެވުން ހަމަ ވެސް މިހިރީ ގެންނަންވީތޯ؟ ވެސް ބޭފުޅާ ހުރި މުވާއްޒަފުންނަށް ހުރި ކަރިގައި ކާމިޔާބު ވާހަކަ ހަމަ ދަމަން ގަންވާ ރައީސް އާންމުވެ ގެނެސްފައި އައްސަވަނުވިންނާ. ޔާއުފަންނާ މިހި މުއާއްޅިރު އުފަންފަނުކުރެއްވި؟

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޣަފޫރު.

ކުޅުދުއްފުށި އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ފަސް މިލިއަން ރުފިޔާ ދޫކޮށްލާ ތަނަވަސްކަން ހަތްދިހަ މިލިއަން ހައްކަންޑާންނާ ކަމަން އަޅުގަނޑެއް ވަދާވެއް ނުކުރަން. އިތުރަކަން މިއަން ކުރަންޑާންނާ އެއްވެސް ކަމެއް ނޫނޭނޭ. އަޅުގަނޑު މި ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތުގައި އަޅުގަނޑު މިހިރީ. އެންމެހާ، ތި މައްސަލައިގައި ހަމަ ހިފެހެއްޓުމައި ހުރި އެއްޗެއް ހިފެހެއްޓުންޑާނި. ދައުލަތުން ލިބޭ ވަރަށް ބޮޑު ގެއްލުމެއް އެ ފައިސާ ދޫކުރެއްވިއާ އޭ. އެންމެހާ، އަޅުގަނޑު މި ހުރިހާ އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނަށް މި މައްސަލައިގައި ބޮޑުކަން. ބޭފުޅުން މިކަމުގައި އިސްކަންދޭ ފަރާތްތަކާ ދުރު ފުއަވަމުއަށް. މިއީ ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތަކީ މިކަމުގައި. މި ފައިސާ އިތުރަށް ދޫކުރެވޭ އެއްވެސް ގޮތެއް އަޅުގަނޑަށް ގަބޫލެއް ނުކުރެވޭ. އެއީ ދައުލަތަށް ލިބެން ވަރަށް ބޮޑު ގެއްލުމެއް. އެންމެހާ، ވަކި ދުވަހެއްގެ ކުރިން ފައިސާ ދޫކުރަން އަންގާފައެއް ނެތް. އެންމެހާ، އަޅުގަނޑު ހުރިހާ އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުން މި މައްސަލައިގައި އިސްކަންދޭ ފަރާތްތަކާ ބެލުމަށް، އެ ފަރާތްތަކާ ދޭތެރޭގައި ފުއަވަމު އަށް. އެއީ އެޖެންސީ ގޮތުން ކަމަށް ވިދާޅުވި އަދި ދެން ހުރި ބޭފުޅެއް ކަމަށް ވިދާޅު. އެންމެންނާއި، އަޅުގަނޑުމެންނަކީ މިކަން ހިއްސާ ނުކުރާނަން. އަޅުގަނޑުމެން މިފަދަ ކަންކަން މި ޤައުމުގައި ހިނގާއިރުގައި ބަލަން ތިބޭކަންނުދޭ. ފަސް މިލިއަން ދޫކުރޭ ތަނަވަސްކަން ނުދޭ ހަތްދިހަ މިލިއަން ދޫކަން. ދޫކުރުން ގޮތުގައި ނޫނޭނޭ. އެންމެހާ، އަޅުގަނޑު ހުރިހާކަން އެގޮތަށް އެކަން ކުރަން.

ތިނަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ޝަހީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި އަޅުގަނޑު ގެންގުޅުނު ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ މި މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީއަށް އަޅުގަނޑުމެން އައި ފަހުން އައި މައްސަލައެއް ނޫން މި އުނިކަމެއް. އަޅުގަނޑުމެން މިގައި ގެންގުޅުނު ގޮތުގައި ކުރެވޭ ރައީސް އިސްތިޢުފާ މި މައްސަލަ އުޅެނީ ކުރެވުނު ގޮތަކީ މި ހާލަތުގައި ކަންތައްތައް ދިމާވި އަޅުގަނޑުމެން ފެސް ކަންބޮޑުވާ ކަމެއް. ރައްޔިތުންގެ ދައުލަތުގެ ފައިސާ ޚަރަދުވާ ގޮތުގައި ބަޖެޓުން ކުރެވޭ ހިސާބުތަކާ އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ޒިއްމާވާ މެންބަރުގެ ތަނަވަސްކަން މުއައްސަސާތަކަށް އެންމެންގެ އެންމެންގެ އަޅުގަނޑުމެން ހާސިލު ކުރެވޭނެ އެއީ އަޅުގަނޑު

ކަންބޮޑުވާ ކަމެއް. މިއީ ހަޤީޤަތުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ މައްސަލައެއް ނޫން މި އުޅެނީ. ކޯޓެއްގެ ޙުކުމެއް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި އޮތީ މިތާ ފެންނަން. ހަތްދިހަ އަށް މިލިއަން ރުފިޔާ އަޅުގަނޑު ވެސް ކޫން އެއާ އިދިރާކުރޭ. ހަ މިލިއަން ރުފިޔާ ދޫކޮށް ހަރަކާތް ހަތްދިހަ އަށް މިލިއަން ރުފިޔާ ދޫން. މި ދައުލަތާ ވާހަކައަކީ، އަޅުގަނޑުމެން އަމިއްލައަކުން ނިންމައިގެން އުޅޭ މައްސަލައެއް ނޫނޭ މިއީ. މިއީ 7 ޖޫން 2016 ގައި ސިވިލް ކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރުކުން ނިންމުމެއްގެ ވާހަކަ މި ދައްކަނީ. އަޅުގަނޑުމެން ހިމެނުމާ ވެސް ކަންބޮޑުވާ 6 މިލިއަން ރުފިޔާ ދީގެން ހަރަކާތް 78 މިލިއަން ރުފިޔާ ދައުލަތުގެ ކުންފުންޏަކުން ދޫކޮށްލީ. ކޮންމެވެސް ބައެއްގެ ޖިނާ ނުއުފެދިގެން ސަބަބުން ހިނގައިގެން އުޅޭ ކަމެއް މި އުޅެނީ. އެހެންވީމާ، މިހާރު އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކޯޓުގެ ޙުކުމެއް އަޅުގަނޑުމެން ގެނެސްގެ ބަހައިގަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނުވެއް ހިފެހެއްޓޭން. އެ ހިފެހެއްޓުމަކީ ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރެވޭނެ ކަމެއް ނޫން. އެހެންނަމަވެސް، ދައުލަތުގެ ފައިސާ ހަރަދުކުރުމުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގެނޑިގެ ބޭރެއް އިންނަންޖެހޭނެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ރިޕޯޓުކުރަން މުއައްސަސާތަކަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކަންތައްތައް ހިނގާނެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން މިދެކުނީ ފައިސާ ދިނުން ހުއްޓުވުމަށް އެންގެވިގެން އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ އަދިވެސް މުރާޖަޢާކުރަން. އިޞްލާޙުކޮށް މިހާރުކީ އެ ވިދާޅުވާ ފަދައިން، އަޅުގަނޑުމެން އެ މުރާޖަޢާކޮށްފައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކޮންޓްރޯލް ބަޔާން، ކޮންސްޓިޓިއުޝަނުގެ ބަޔާނެއް އަޅުގަނޑުމެން އެ މުއައްސަސާއަށް އެންގެވިޔަސް އަޅުގަނޑުމެން ކުރެއްވިޔަސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އިންގިރޭސި. އެކަމަށް ކޯޓުގެ ޙުކުމާއި އަޅުގަނޑުމެން ރިޕޯޓުކޮށްދިނުމަށް، 7 ޖޫން 2016 ގައި މި ކޯޓުން ކޯޓުތަކުގެ؛ މިޖެހޭނީ އަޅުގަނޑުމެން ދައުލަތުން. މި ކޯޓު އަޅުގަނޑުމެން އެކަމަށް ޙުކުމް. އެހެންވީމާ، މިހާރު ބައްލަވައިލައްވާނަމަ އެނގޭނެ. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ނިންމަވައިގެން އުޅޭ ނިންމުމެއް ނޫން. 78 މިލިއަން ރުފިޔާ މި ކޯޓު. 78 މިލިއަން ރުފިޔާގެ ވާހަކަ މި ދައްކަނީ. އެހެންވީމާ، މިއީ ސިވިލް ކޯޓުގެ ޙުކުމެއް މި ކޯޓު. އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ހުރަސްއަޅާކަށް ނުކެން. އެހެންނަމަވެސް، ދައުލަތުގެ ފައިސާ ހަރަދުކުރަނީ ވާނީ ހިމާޔަތް. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑަށް މި ކޮމިޓީ ވ.ސ.ސަން މައްސަލަ ބަލަން ފުރުސަތު ދެއްވުމުން އަބްދުއްރަހީމް ހުޅުހެންވޭރު ގެން، ހުޅުހެންވޭރުގެ ޢަބްދުﷲ މި ހުޅުހެންވޭރަށް؟ އަޅުގަނޑުމެންގެ ކުރިން މި މައްސަލަ ބެލުމަށް އަދިން އަޅުގަނޑުމެން ފުރުޞަތު ސީދާ އެންމެ ދެންނެވީ. އަޅުގަނޑުމެން ފުރުޞަތު ސީދާ؛ މި ކޮމިޓީން ފުރުޞަތު ސީދާ އަދިން މުރާޖަޢާކުރަން. އެ މުރާޖަޢާކުރަންޖެހޭނެ. އަޅުގަނޑުމެން ފުރުޞަތު ސީދާ އަޅުގަނޑުމެން މުރާޖަޢާކުރަންޖެހޭނެ. ދެން އިޞްލާޙު ގެނައުމަށް މި ސްޓޭޖު. އެހެންވީމާ، ވ.ސ.ސަން މައްސަލަ ބެލި ކޮމިޓީ ފުރުޞަތު މިހާރު އަބްދުއްރަހީމް ހުޅުހެންވޭރު ކުރި ކޮމިޓީ. އެއަށް ކޮން ބާރުގެ ކޮށްދެވޭނީ މި މައްސަލައިގައި؟ (ވަގުތީ ކޮމިޓީއެއް) މިހާރު އިޞްލާޙު ގެންނަންޖެހޭ

އިނގޭތޯ މަޢުލޫމާތަށް ބަލައި. މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު އޭ.ސީ.ސީން ބަލާ މައްސަލަތަކުގެ ލިސްޓެއް ގެނައިން. އެ ލިސްޓުގެ ތެރޭގައި މިހާރު އެބައޮތް މި މައްސަލަ. ވަރަށް ފަހުން ގެނައިން. މިއީ ބަލަމުންގެންދާ މައްސަލައެއް. އެހެންވީމާ، އިތުރަށް މި ކޮމިޓީން ވެސް މިހާރު ދެން ކޮންމެހެން ބަލާކަށް ނުޖެހޭ. ދެން އޮތީ މި މައްސަލައިގެ، މީގެ ސްޓޭޓަސް؛ [illegible] [illegible] ނުނުމޯ އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީތަކުގައި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ މަޢުލޫމާތަށް ބަލައި، އެ މީހުން މި މައްސަލަ [illegible] އޮތީ [illegible] [illegible] [illegible] ސީދާ [illegible] [illegible] ގެނެސްދޭން. އާދެ! އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުސްތަފާ.

ތިމަރަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުސްތަފާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑު މި ބަޖެޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible] އަނެއް [illegible] [illegible] ވެސް؛ [illegible] [illegible] ވެސް [illegible] ނެތް މި [illegible] [illegible]. މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމެއް. އެހެންވީމާ، ފުރަތަމަ 5 މިލިއަން ރުފިޔާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 5 މިލިއަން ރުފިޔާ ވެސް [illegible]. 2 މިލިއަން ރުފިޔާ [illegible] ވެސް [illegible]. އަނެއްކާ [illegible] ކަމެއް [illegible] [illegible] [illegible] 78 މިލިއަން ރުފިޔާއަށް. ދެން، އަޅުގަނޑުމެން ވި [illegible] [illegible] [illegible]. އެ [illegible] [illegible]. ފުރަތަމަ [illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އެހެންވީމާ، [illegible] މި [illegible] [illegible]. މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް [illegible] މި ކޮމިޓީގައި، ދެން މިހާރު މިގައި ވާހަކަދެއްކެވުން. އަޅުގަނޑު ހަމަ [illegible] [illegible] [illegible] މި [illegible]. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި [illegible]. އޭ.ސީ.ސީއަށް ވެސް ނޫން. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މަސައްކަތް. [illegible].

ކުޅުދުއްފުށީ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން މުސްތަފާގެ ހުށަހެޅުމަށް. އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން. ތިޔައީ ހަމައިން ހިންގާފައި އޮތް ކަމެއް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. 5 މިލިއަން [illegible] [illegible] 78 މިލިއަން ރުފިޔާ [illegible]. އެއީ [illegible] ކަމެއް ނޫން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އޭގައި އޮންނަނީ މިހާރު މި މައްސަލަ އޭ.ސީ.ސީގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މަސައްކަތްކުރަމުން، ތަޙްޤީޤުކުރަމުންދާ ލިސްޓުގައި، އެ ބޭފުޅުން ކުރައްވާ މަސައްކަތްތަކުގެ ލިސްޓުގައި އެންމެ ފަހުން މިތަނުން މަޢުލޫމާތު ސާފުކުރެއްވިއިރު މި މައްސަލަ އެބައޮތް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ހިނގާ ބަލަން ފުރަތަމަ، ކިހާ ހިސާބަކަށްތޯ މިހާރު ތަޙުޤީޤު ގޮއްސަ އޮތީ. ކޮބައިތޯ ސަބްޖުޑިސައި. އެހެންވީމާ، އެއީ އޭ.ސީ.ސީން މި މައްސަލަ ބަލާއިރު ވެސް މި ހުރިހާ ކަންތައްތައް ހުންނާނެ. މި ބޭފުޅުން މައްސަލަ ބައްލަވާފައި ފުލުސް އޮފީހަށް ހުށަހަޅަންޖެހޭ ފޯރަމް އޮތީ. އެހެންވީމާ، މިއީ އަޅުގަނޑުމެން އިތުބާރު ކުރާ މަސައްކަތުގެ މައްޗަށް އަނެއްކާ އިތުރު އުޅަން އަޅުގަނޑުމެން އަޅާނަނީ، ސާޅާނަނީ. އޭ.ސީ.ސީން މައްސަލަ ބަލަމުން އެބަދޭ. އާދޭ!

ތިމަރަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުސްލިހު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ އިތުރަށް މި މައްސަލަ ހުށަހަޅަން ޖާގައެއް ނެތް ކަމަށް. ރަނގަޅު. ސަބްޖުޑިސައި ކޮބައިތޯ. އަބްޖެކްޓް ކޮބައިތޯ. ރަނގަޅު.

ފުވައްމުލަކު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޝާހް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ދެން، ދައުލަތުގެ ގަރާރުން ކޮންމެ ދާއިރާއެއް ދައުލަތުގެ އަޚާނާއިން ދެކުނު ގައިސާއުއ ދެކުނުގައި ދައުލަތުގެ ގަރާރުން ދޭތީ. އެހެންވީމާ، މި ގައިސާ ދެކުރައްވާން ގަވަރ ފުސް ފި. އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި މިގޮތަށް މައްސަލަތަކަ މުގުލަތުން ހުނަ އޭނާތީ ދިޔުމަށް މި ވިދާޅުވި ގަތުން، ދެކުނު ގާތިއްމަދު ކަމުގައި އުއްމީދު ޖެހޭ އޯޑިޓަރުޖެނެރަލާއި ފިނޭންސް މިނިސްޓްރީން ވެސް ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް މިކަންކަން އެބަޖެހޭ ދޮއްމު ބަލައިލަން. އެހެންވީމާ، އެއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މައްސަލައެއް ނެތް ފިނޭންސް މިނިސްޓަރު ކޯޑިމުރުން އެއްބަސްވާ މި ފައިސާ ދޫކުރިއަސް ވެސް. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެން މި ފަންޑު ވާހަކައަކީ، އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ކަންބޮޑުވުމާ ކަންބޮޑުވާކަމަށް އެބަހުއްޓޭ. މި އަދި އަޅުގަނޑުމެން ރައްޔިތުންގެ ފަންޑުތަކުގެ ގޮތުގައި އުފުލަން އެބަޖެހޭ. އެހެންވީމާ، ސިސްޓަމް އޮންނަ ގޮތުން މަޖިލީހަށް ލާރު އެ ގަރާރަކުރުމުގައި ގަރާރުން، ކޯޑިން ކުރާ ބުނުމަކަށް އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ނެތް މި ވަގުތު ކުރިއާކަން. އަޅުގަނޑުމެން އެ ބޭފުޅުން ޖަވާބުދާރީކުރުވަން މިތަނަށް އެބައޮތް މިސްލަން މުއައްސަސާ ބާރު ކޮމިޓީއާއި. އަޅުގަނޑުމެން، އެ ކޮމިޓީގެ ވެސް މަސްއޫލިއްޔަތުތަކެއް އޮންނާނެ. އަޅުގަނޑުމެން އެކަނިވެސް، އަޅުގަނޑުމެން ވެސް މިގަ އުފެއްދި ސާފުވާނީ މި ހުރިހާ ކަންކަން މިހިނގަމުން މީގެ އެއް އަހަރަކަށް އުކިން އިސްލާހުވާ ކަމަށް މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން މި ކޮމިޓީގައި ފަށި ގޮތް ރަގަނ ނަނަހ މިއަހަރު ކަމަނަހަން ނެތް މި ކޮމިޓީގެ ފަރަން މިލަނާކަން މިކަމަށް؛ މިހަރަކީ މި ކޮމިޓީގެ ފަރަން ފައި ގޮތަކަން ނިމިއިން ރައްޔިތުންނަކަން ބިޖާ އައްލިފައި މުބާ ބަހަރުގެ ގޮތަލި އަޅުގަނޑުމެން އެކަމުގެ ބިނާ އުފައްދަން އަޅުގަނޑުއޭ ނިޔަން ހަމަ ފައިލިންނަވެސް. އަޅުގަނޑު ބޭނުމަކީ ނަން އެ ބިނާ އުފައްދަން.

އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ފެންނަނީ، ދައުލަތުގެ ކަމާ ބެހޭ އިދާރާތަކަށް ތިވިދާރުވެރިން އެ ބޭފުޅުން ޢިންތިޚާބުކުރުމުގަން ބަލައި ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތެއް ކުރަންވީ. އެއާއެކުގައި ޖިއު ޕްރޮފެޝަނަލް ބޭފުޅުން އެހެން އިދާރާތަކުން ހިންގާ ކަންކަން ހިންގުމުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ނޯއް މަސައްކަތެއް. އެކަމަކު ޖަވާބުދާރީކުރުވުމުގައި މި ކޮމިޓީން ކުރަންޖެހޭ ކުރާ މަސައްކަތެއް ކުރަންޖެހޭނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ.

ތިމަރަފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުސްޠަފާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޢިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު؛ އަޅުގަނޑު އެއްކޮށް ސަޕޯޓްކުރަން ބޭނުންވޭ. ޢިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑު އެއްކޮށް ސަޕޯޓްކުރަން ބޭނުންވޭ. ދޫކޮށްލައިފާ 30 މިލިއަން ރުފިޔާއަކީ މި ދުވަހުގެ ޙާލަތުން ދޫކޮށްލައިފާ އެއްކޮށްމެ އަޅުގަނޑު ސަޕޯޓްކުރަން ބޭނުންވޭ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މި ހުށަހެޅުމުގެ ބަޖެޓުން އެއް ބައި. އެއީ 78 މިލިއަނުގެ ބަޖެޓުން އެއްބައިކުރާ 30 މިލިއަން ރުފިޔާ މިހާރު ޚަރަދުކުރަން ކަމަށް ޖެ ކޮމިޓީން މި ކޮމިޓީއަށް މަޢުލޫމާތު ދެއްވާފައި ވަނީ. އަޅުގަނޑު

ކުޅުދުއްފުށީ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުއްރަޙީމް ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިހާރު ކޮޅުން ހުށަހަޅާ ދައުލަތުގައި ނިޒާމު ފައިސާއެއް ނުލިބޭނެ. ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުގައި ޖަހާފައި ނިޒާމު މި ތާރީޚު މިހާރަށް ދާން. 5 މިލިއަން ދޭ ގިނަކަން 78 މިލިއަން ރުފިޔާ ދޫކުރެވޭނީ؛ ފަހަރު ބޭނުމަކަށް އަދަދުއެއްގެ ވާހަކަ މިދައްކަނީ. އެހެންވީމާ، ކޮބައިން ކުރާ ކުދިކުދި އަދަދުތަކަށް ދޭނެޖެހޭ ފައިސާއެއް ދިން ކަމަށް ވިޔަސް، މިފަދަ ބައިގެ އަދަދެއްގެ ފައިސާ މި ބަޖެޓުގެ ޖަހައިގެން ދޫކުރެއްވީ ދަރިވަރުން ޖުމްލަ ކުރެވޭން މި އަދަދަކަށް ހުރިހާ ފައިސާއެއް. އެހެންވީމާ، މިކަމަ ހަމަ އެއްގޮތަކަށް ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން ނުފެނޭ އިތުރަށް މި ފައިސާ ދޫކުރާކަށް. ހަމަ މި ފައިސާ ހިފަހައްޓަންޖެހޭ ފައިސާއެއް މިއީ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މި މަސައްކަތުގައި މިހާރު އޭ.ސީ.ސީން އަޕްޑޭޓް ހޯދަން އަޅުގަނޑުމެން ލިޔުމަކުން އިނގޭތޯ. (ވަގުތީގޮތުން ކޮޅަށް ދޫކުރަން) އަޅުގަނޑުމެން އޭ.ސީ.ސީން ސޮޕްޓްވެއަރ ހޯދިއްޖާގައި އަޅުގަނޑުމެން އަދި ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުމުގައި، ދެން އަނެއް ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުމަކަށް އޭގެ އަޕްޑޭޓް ގެންނެވުމަށް ގާގެހުން އަޅުގަނޑުމެން ބޭއްވުން ނިންމާނީ އިނގޭތޯ. ފަހަރު ބޭޖް ސުވާލުއްޓާ. އެޖެންޑާގެ މި އައިޓަމް ނިމުނީ އިނގޭތޯ. ދެން މި އޮތީ، ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ

ފައިލުތަކުގައި އޮންނާނެ. އެއީ 2019 ވަނަ އަހަރު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރެއްވި ބަޖެޓު އިސްލާހުކުރެއްވުމަށްފަހު، ޤާނޫނު ނަންބަރު 7/2003 (ދައުލަތުގެ ހަރަދަން ބިނާކުރާ ގާނޫނު)ގެ 29 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން، ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުގެ ކޭޝްފްލޯ ޕްލޭން މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީން މަޖިލީހަށް މަޢުލޫމާތުތަކާއި ހަވާލުކުރެއްވި، ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ފައިލުތަކުގައި އޮންނާނެ ކޭޝްފްލޯއާ ބެހޭ މަޢުލޫމާތު. ދެން މިގައި ވާ ގޮތާ، ހަމަ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ މަޢުލޫމާތަށް ޓަކައި ދަންނަވާލަން. އަޅުގަނޑުމެން 2019 ވަނަ އަހަރަށް ފާސްކުރި ބަޖެޓު ފާސްކުރިއިރުގައި ސަރުކާރުގެ ވުޒާރާތަކުގެ ހުރި ބަޖެޓު ބަދަލު ވަކި އަހަރު އެކުލަވާލެވިފައިވޭ. އެ ބަދަލުތަކާ އެއްކޮށް ބަޖެޓުގެ އިސްލާހުކުރުމަށްފަހު 30 ޑިސެންބަރު 2018 ގައި މި މަޖިލީހަށް ވަނީ ހުށަހަޅާފަ. އެއީ ބަޖެޓު ރިކަރަންޓް ޚަރަދާއި، އެއީ ބަޖެޓުގެ މައިގަނޑު ޕީއެސްއައިޕީ ބަޖެޓަށް ބަދަލުގެނެސްފައި ހ ޕްރޮގްރާމްތައް ޓްރާންސްފަރުކުރުމުގައި އިސްލާހުކުރައްވައި މި މަޖިލީހުން ފާސްކުރި. އެކަމަކު އެ ޗާޓުތަކުން ބަޔާންކޮށްފައި ވަނީ. ދެން މިހާރު މި އެއް އަހަރު، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން އިސްލާހުކުރެއްވުމަށްފަހު، ދައުލަތުގެ ހަރަދަން ބިނާކުރާ ގާނޫނުގެ ދަށުން އެ ޗާޓުތަކުން ކޮންމެ މަހަކު ލިބޭނެ. މި ޗާޓުތަކުގެ މަޢުލޫމާތު ޗާޓުތަކުގައި ވާ ގޮތް. ދެން މިގައި ވާ ގޮތުން، މި ދައުލަތުގެ ބަޖެޓަށް ލިބޭނެ ކަމަށް ލަފާކުރާ ޚަރަދު، މުޅި ޚަރަދު މުޅި އަހަރަށް ބަލާއިރު ކޮންމެ މަހަކު ލިބޭނެ ކަމަށް ބަލާފައިވާ ޚަރަދު. މިގޮތުން ދައުލަތުގެ އާމްދަނީގެ ގޮތުގައި ލިބިފައިވާ، ޖުމްލަ ހިސާބުން ވަރާއި އަދި މަހުން މަހަށް ލިބޭނެ ވަރާއި އަދި އުޅެއިރު؛ 4 ބަޔަކަށް ބަހައިލާފައި ކޭޝް ބަޖެޓުކޮށް ލިބިފައިވާ މިގައި ވަކިން ތަފްސީލުކޮށް މި ޗާޓުތަކުގެ މަޢުލޫމާތަށް ބަލާއިރު ހިއްސާކުރައްވާފަ. ޖުމްލަ އާމްދަނީގެ ގޮތުގައި ލިބޭނެ ކަމަށް ލަފާކުރަނީ މިހާރުވެސް 28 ބިލިއަން 829 މިލިއަން 7 ލައްކަ 34 ހާސް 886 ރުފިޔާ. ޖުމްލަ ޚަރަދުވާނެ ކަމަށް ލަފާކުރެވޭ މި ޗާޓުތަކުގެ މަޢުލޫމާތަށް ބަލާއިރު މި ވަނީ، 30 ބިލިއަން 251 މިލިއަން 7 ލައްކަ 42 ހާސް 542 ރުފިޔާ. މީގެ ތަފާތަކީ، 1 ބިލިއަން 422 މިލިއަން 7 ހާސް 656 ރުފިޔާ ޝޯޓްފޯލެއް އުފެދޭ ކަމަށް މިހާރު ލަފާކުރެވިފައި މި ޗާޓުތަކުގެ މަޢުލޫމާތުތަކުން. ދެން މި ފިގަރއަށް އަތުގައި އުޅެއިރު ކޯޓަރަކަށް ބަހާލައިގެން ލިބޭން ގޮތާއި، ޚަރަދު ހިނގާން ގޮތައި، ލިބޭން ގޮތާ ހިސާބާ މަޢުލޫމާތުތަކާއި މި ޗާޓުތަކުގެ ފައިލުތަކުގައި އޮންނާނެ. އެހެންވީމާ، މި މައްސަލަ މި އޮތީ ހަމައެކަނި މަޢުލޫމާތު ބަލައި ޝާއިޢުކުރުމަށްޓަކައި. ގާނޫނީ ގޮތުން ހަދަންޖެހޭ ކަމަކަށް ވީމަ. ދެން ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މިއާ ދޭތެރޭގައި އިތުރު ވާހަކަފުޅެއް ދައްކަވަން ބޭނުންފުޅުނަމަ ފުރުސަތު ހުޅުވާލަން. ޝުކުރު.

ކުޅުދުއްފުށި އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ގާނޫނުން ލާޒިމްކޮށްފައި އޮތް ކޭޝްފްލޯ ކޮމިޓީއަށް ފޮނުއްވުން އެއީ. ދެން އަޅުގަނޑަށް ހަމަ ވަރަށް ރަނގަޅު. އަޅުގަނޑު އުއްމީދުކުރަނީ ހަމަ މި އަހަރުގެ ބަޖެޓު ސަޕްލިމެންޓަރީ ނިންމަވާ ކުރިން މި އަދަދަށް އާމްދަނީ ލިބޭން

ކަމަށް ވަންޏާ. އެއީ ދައުލަތަށް އަދި ޕާސްކުލި ބަލަހައްޓައި އެ އަދަދަން ފައިސާ ހަރަދުކުރާނެ ކަމަށް ޖާގައިވި އޮތީސް ގޮތުގަނޑެކަން 1 ބިލިއަނެއްހާ ރުފިޔާ މި ސަބްސިޑީވަނީ، މަދުވަނީ. އެހެންވީމާ، ހަމަ ވަރަށް ރަނގަޅު އަޅުގަނޑަށް ހަމަ ފެންނަފެނުމުގައި މި. އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ އިސްލާހުކުރެވިއްޖިއްޔާ މި އަހަރު ސަރުޕްލަސް ބަޖެޓަކަށް ނޫނިއްޔާ ބެލެންސް ބަޖެޓަކަށް މި އަހަރު ނިމޭއިރުގައި މި ބަޖެޓު އަންނާނެކަމުގެ ހަމަ ވަރަށް އުއްމީދު އެބައޮތް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އެހެންވީމާ، މިއީ ހަމަ މައުލޫމާތަށް ބަލައި ސެކްޓަރުތަކުގައި އޮތް އެއްކޮށް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޝާހް.

ފުވައްމުލަކު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޝާހް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ފިނޭންސް މިނިސްޓްރީން ހަމަ މިކަން ގާނޫނުގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ގޮތަށް ކުރައްވަމުންގެންދަވާތީ އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ޝުކުރު އަދާކުރަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ދައުލަތަށް އާމްދަނީ ލިބޭ އިތުރު މަގުތަކެއް ހޯދުމުގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ އަދި އިތުރަށް ވިސްނުންތަކެއް ވިސްނަން. އެއީ ކޮންމެގޮތެއްގައިވިޔަސް މިހާރުވެސް މި ދައުލަތް ގޮތުން ކޮންމެވެސް ވަރެއްގެ އެބަހުރި ހަމަ ދަރަނިތަކެއް. އެހެންވީމާ، އަދި އިތުރަށް ޕްރޮޖެކްޓުތައް ކުރިއަށްގެންދެވޭނެވަރަކަށް އަޅުގަނޑުމެން އެންމެންނަށް ވެސް އެބަ އެނގޭ މި ކާރިސާގައި ޖެހިގެން ނުވަތަ ޕީ.އެސް.އައި.ޕީ ޕްރޮޖެކްޓުތައް ތަންކޮޅެއް މަދުކޮށްލަން މި ދަނީ. އެހެންވީމާ، މިއަހަރު މަސައްކަތްތައް ފުރިހަމަކުރަން އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ދައުލަތުގެ ހަރަދުތައް ބެލެހެއްޓުން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މި މަސައްކަތުގެ ތެރޭގައި މިކަންކަން ފާހަގަކުރަމުންނެވެ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަދީބު އެ ވިދާޅުވި ފަދައިން، އަޅުގަނޑުމެން އެންމެންގެ ވެސް އަމާޒަކަށް ވާންޖެހޭ ސަރުޕްލަސް ބަޖެޓެއް ނުވަތަ ބެލެންސް ބަޖެޓެއްގެ ގޮތުގައި ބަޖެޓް ނިސްބަތުން ކަމެއްގެ މުއައްސަސާތަކަށް އެކަމަށް ގުޅިގެންދާ ގޮތަކަށް ބައްޓަން ކުރުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ މުހިއްމު ކަމެއް އެއްބާރުލުން ދިނުން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން ފުރަގަސްކުރަން އެބަޖެހޭ. ދެންމެވެސް އަޅުގަނޑުމެން މި ދައުރު، ދައުރުގެ ބަޖެޓުގެ ބޭރުގައި އަޅުގަނޑުމެން އެއްވެސް ގޮތަކަށް ހިލޭގައި ނޫޅޭ، އަޅުގަނޑުމެން އާއި ދެބަހެއްގައި ބަހުސްކުރުމުގެ ނިޔަތުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަކީ އެއްވެސް ވަރަކަށް އެ ފިޔަވަޅާ ދުރުވެއްޖެއް ބަހުސްކުރުމުގައި ނޫޅެ އޮތް ހަރަދުތަކާއި އަޅުގަނޑުމެންނަން އެބަހުރި އިނގޭތޯ ހަމަ ދައުލަތުގެ ބޮޑު ބަޖެޓެއްގެ މަންޒަރު. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހިތަކުން ކިޔާފައިގެ ވާނީ މި ބަޖެޓުގެ ދެކޮޅުގައި ހިނގާފައިވާ މިކަހަލަ މަސައްކަތް ކުރުމުން އަދި ހަމަކުރީ ކަމަށް ވިޔަސް، ފިނޭންސް މިނިސްޓްރީން އެ ރިޕޯޓުކުރުމުގެ ކުރިން ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް މަޖިލީހުގެ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީ ހިއްސާކުރުން އެއްބާރުލުން ނުވަތަ ސަރުކާރުގެ ދެމުން ގެންދިޔަ އެއްބާރުލުން ތަޢާރަފުކުރީ ކިޔަވާދީފައި ވާނީ. އެއްވެސް ގާނޫނަކުން ސަރުކާރު ހިންގުމަށް ހުއްދަކަން އެކަން ވާ ކަމަށް ވަންޏާ އަޅުގަނޑު ނުވިން އެކަން ކުރާކަށް. އެހެންނަމަވެސް،

މިކަންކަން މިގޮތަށް އޮތުމުން، ރައްޔިތުންނަށް ދައުލަތުން ކުރާ ހަރަދާ ދޫވުދޫގައި އެ ކޮންފިޑެންސް އޮންނާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެނީ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު. އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު މުސްތަފާ.

ތިމަރަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުސްޠަފާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ދަތުރުފަތުރުގެ ފައިސާއި މުދާ ބެލެހެއްޓުމުގެ އެންމެ ބޮޑު މަސްއޫލިއްޔަތެއް އޮތީ އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ކޮމިޓީއަށް ކަމަށް ވާތީވެ، އަޅުގަނޑުމެން މި ކަމުން ބަލައިލިއިރު، ވަރައިގެންވާ ކަންތައްތަކަށް ބަލައިލިއިރުގައި މި އުޅެނީ 1 ބިލިއަން ރުފިޔާގެ ތަފާތެއް. ވޯޓުލާފައިވާ އަހަރުތަކުގައި އެބައުޅޭ ހަތަރުފަސް ބިލިއަން ރުފިޔާގެ ތަފާތު. ދަރަނި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި މި އަހަރު މިހާތަނަށް ފާސްކުރެވިފައިވާ ބަޖެޓުގައި 1 ބިލިއަން ރުފިޔާގެ ދަރަންޏެއް އޮތް ކަމަށް ދެކެންޏާ އަޅުގަނޑަކަށް އަދިއެއް ނުފެނޭ އެ ދަރަނި އެއީ އޮންނާނެ އެއްގޮތް ކަމަށް ދެކޭކަން ވެސް. އެއީ މި އަހަރުގެ ފިރިގެން އަދި މި އުޅެނީ ފިޔަވަޅު ކުޅަދާނަ އެ ކާރިސާއަކަށް އެއްޗެއް ފެނޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދަނޑިވަޅުގައި މިއަދު ނިމިގެންދާނީ އަޅުގަނޑު ހަމަ ވަރަށް ބޭނުން ރިޔާ އަހަރު ބަޖެޓުގެ ގޮތުގައިކަން. އެހެންވީމާ، މިއާ ދަތުރުތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަދި ގޮތެއް ކަނޑައެޅިގެން ތަންކޮޅެއް އަވަސް. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އެހެންވީމާ، އިތުރު އެހެން ބޭފުޅެއްގެ؛ އާދެ! އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު އަޒުރު.

ކުޅުދުއްފުށީ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުއްޣަފޫރު މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން، ފިނޭންސް މިނިސްޓަރ މަޝްވަރާކުރެއްވުމަށް ސަބްސިޑީތަކުގެ ގޮތްގޮތަކަށް މި ފަދަ ހުރިހާ އިނގޭ. އެއީ އެކުލެވޭ ދަތުރުފަތުރުކުރުން ވެސް ހަމަ އެހެން ގޮތްތަކުގައި ވެސް ހަމަ ފައިސާ ލިބިގެން ބަޔަކު ސަބްސިޑީކުރަމުންދާ އަޅުގަނޑުމެންނަން. އެހެންވީމާ، ހަރަދުތައް ވެސް ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް ހިފެހެއްޓިގެން މި އަހަރުގެ ބަޖެޓް ސަބްސިޑީކުރުމުގެ ދަތުރުފަތުރުގެ މާލިއްޔާއަން ލިބޭ ވަރަށް ބޮޑު ކުރިއަރާކަން ވާން. އެހެންވީމާ، އެ އުސޫލުން ފިނޭންސްގެ ބޭފުޅުން ހަރުގޮތްތަކުން ބަޖެޓު ސަބްސިޑީކުރުމުގެ ވިސްނުމެއް އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ ގެންގުޅެން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން އެގޮތަށް.

ރިޕޯޓަރުން ވާހަކަދެއްކުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު މުސްތަފާ.

ތިމަރަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުސްތަފާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަބްދުލްޣަފޫރުގެ ހުށަހެޅުމަށް ތާއީދުކުރަން.

ރިޕޯޓަރުން ވާހަކަދެއްކުން:

އާދެ! އަޅުގަނޑު ވެސް ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މިހާރު އާއްމު ގޮތެއްގައި ކޮންމެ އަހަރަކު ވެސް ބަޖެޓު ނިމިގެން އަންނައިރުގައި ރިކަރަންޓް ހަރަދުގެ ގޮތުގައާއި ކެޕިޓަލް އިންވެސްޓްމަންޓްގެ ގޮތުގައި މީގައި މިހުރި ވަރުގެ އަދަދުތަކެއް ގިނަ ފަހަރު ހަރަދުކުރެވިފައެއް ނުވެއެވެ. ދެން އެހެންނަމަވެސް، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޝާހް އެ ވިދާޅުވާ ކަހަލަ ކަންތައްތައް؛ ކުއްލިކުއްލިއަކަށް އަންނަ މައްސަލަތަކާއި އަދި [illegible] ބަދަލުގެނައުމާ، މިކަހަލަ ކަންތައްތަކުގެ ކޮންޓިންޖެންސީ އަޅުގަނޑުމެން އެހެންވީމަ ހިމަނާފައި ހުންނާނީ. އެހެންވީމާ، ކޮންޓިންޖެންސީގެ [illegible] ނެގުނަސް މުޅި ބަޖެޓު ޑެފިސިޓެއް ނުވާނެ. ދެން އަޅުގަނޑުމެން އަސްލުގައި އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ބަޖެޓު ފާސްކުރިއިރަށްވުރެ މީގެ [illegible] ވަރަށް ކުޑަ. އަނެއްކާ [illegible] ބަޖެޓަށްވުރެ، [illegible] [illegible] ބަޖެޓަށް ވުރެ އަޅުގަނޑުމެން [illegible] ފާސްކުރި ވެސް. އެހެންނަމަވެސް، 1.4 ބިލިއަން ރުފިޔާގެ ޝޯޓު ފޯލެއް އަންނާނެ ކަމަށް މި އޮންނަނީ މީގައި [illegible]. އެހެންވީމާ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މި ވިދާޅުވި ގޮތަށް ފިނޭންސް މިނިސްޓްރީއަށް [illegible]

[illegible]

ޝުކުރިއްޔާ؛ އާދެ! ޝުކުރު.

ފުވައްމުލަކު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލި ޝާހް ވާހަކަދެއްކެވުން:

[illegible]

ދުވަސްވަރު އަޅުގަނޑުމެންގެ މަސައްކަތްތަކަށް ތަންކޮޅެއް [illegible] [illegible]. ދެން މުހިންމު މައްސަލަތައް އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ މިތިބީ ހަމަ ވަގުތު [illegible] މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންގެ ހައިސިއްޔަތުން. [illegible]. އެހެންނަމަވެސް، މަސައްކަތްތަކާ [illegible] [illegible] ކުރިގައި ވެސް އޮންނަ އުސޫލުން، ތަންކޮޅެއް ދުރާލައި އަޅުގަނޑުމެން އެންމެންވެސް މަޝްވަރާކޮށްގެން [illegible] ވެސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގެންނަނީ. މިހާރުވެސް ހަމަ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު ގެންދަވާ [illegible] [illegible] އެއްވެސް ކަހަލަ ސުވާލެއް އޮތީ ނޫން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީގެ މެންބަރުންގެ ހައިސިއްޔަތުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ވެސް މަސައްކަތް ހުރި ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ [illegible] ބުނަން، ދާއިރާތަކުން [illegible] ކޮމިޓީގެ ވަރަށް ގިނަ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރުން. އެހެންވެގެން ބައެއް މުއައްސަސާތައް ހާޒިރުކުރާ ވާހަކަ، އަދި ބައެއް މިނިސްޓްރީތަކުގެ ބޭފުޅުން ހާޒިރުކުރައްވާ ވާހަކަ [illegible] ހަމަ ސަޕޯޓުކުރަން ޓަކައި އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލީ. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެވުނު:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ މިކަން އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ [illegible] އޮތީ ވެސް. ދެން އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން [illegible] ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުމުގައި ވެސް ހަމަ މި ހިނގަނީ [illegible]. ވަރަށް ބޮޑަށް ބާރުލައި މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާ އޮންނަ ދުވަހަކަށް [illegible]. ދެން ކުރިއަށް އޮތް ޖަލްސާގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު [illegible] އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ކޮމިޓީ [illegible]. ދެން ކޮމިޓީގެ [illegible] އަޅުގަނޑުމެން މި [illegible] [illegible] ހުރިހާ ބޭފުޅުންނަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރު ދަންނަވަން. މި ހިސާބުން ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުން ނިމުނީ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.